

**ASF – SECTORUL SISTEMULUI DE PENSII PRIVATE
DIRECTIA SUPRAVEGHERE SI CONTROL**

PENSIILE PRIVATE DIN ROMÂNIA LA 30 SEPTEMBRIE 2019

Acest raport prezintă evoluția pieței pensiilor private din România în primele nouă luni ale anului 2019.

Raportul este realizat pe baza raportărilor transmise de societățile de administrare a fondurilor de pensii private până la data de 17 octombrie 2019. Ca urmare a rotunjirilor este posibil ca totalurile să nu corespundă exact sumei componentelor sau să apară mici diferențe față de variațiile procentuale indicate în grafice sau tabele. Toate drepturile rezervate.
Reproducerea informațiilor în scopuri educative și necomerciale este permisă numai cu indicarea sursei.

Autoritatea de Supraveghere Financiară, Splaiul Independenței nr. 15, sector 5, cod poștal 050092, București TELVERDE: 0800.825.627 Internet: <http://www.asfromania.ro> E-mail: office@asfromania.ro

Contents

PENSIILE PRIVATE DIN ROMÂNIA LA 30 SEPTEMBRIE 2019	2
1.1. Participanți la fondurile de pensii administrate privat	5
Structura participanților pe categorii de vârstă și gen	6
Participanți noi.....	8
Participanți transferați	8
2.1. Contribuții virate la fondurile de pensii administrate privat.....	9
Contribuția medie/participant	11
Participanți și contribuții – structură pe regiuni de dezvoltare	12
Valoarea contului participanților	13
3.1.Fondurile de pensii administrate privat – Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces	16
4.1. Structura investițiilor fondurilor de pensii administrate privat.....	18
Instrumente financiare – structură pe valută	18
Titluri de stat.....	19
Obligațiuni	20
Depozite bancare	20
Acțiuni	21
OPCVM	23
Structura portofoliilor investiționale	23
5. Rate de rentabilitate - Fondurile de pensii administrate privat.....	25
1.2. Participanți la fondurile de pensii facultative	5
Structura participanților pe categorii de vârstă și gen	6
Participanți noi.....	8
Participanți transferați	8
2.2. Contribuțiile virate la fondurile de pensii facultative	9
Contribuția medie/participant	11
Valoarea contului participanților	13
Participarea la plata contribuțiilor	15
3.2. Fondurile de pensii facultative – Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces.....	16
4.2. Structura investițiilor fondurilor de pensii facultative	18
Instrumente financiare – structură pe valută	18
Titluri de stat.....	19
Obligațiuni	20
Depozite bancare	20
Acțiuni	21
OPCVM	23
Structura portofoliilor investiționale	23
5. Rate de rentabilitate - Fondurile de pensii facultative	25
Lista graficelor	27
Lista tabelelor.....	28
Definiții.....	29
Abrevieri	30

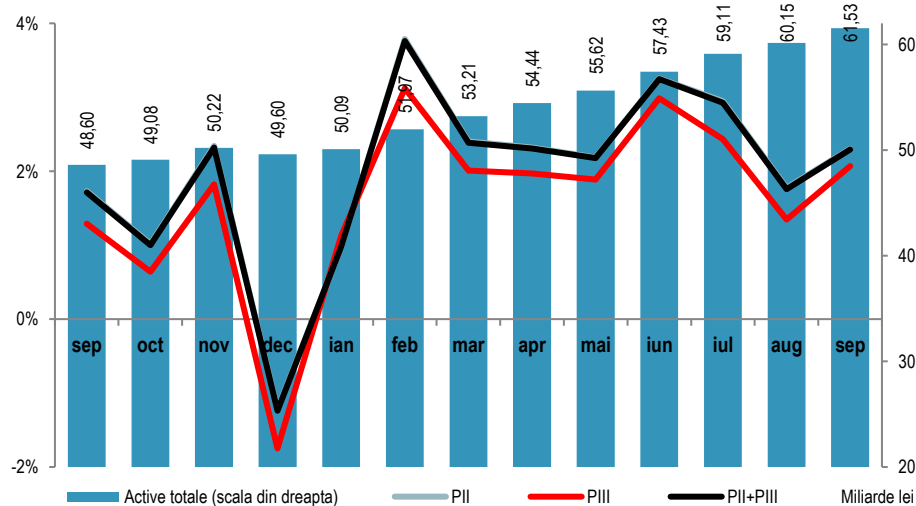
PENSIILE PRIVATE DIN ROMÂNIA LA 30 SEPTEMBRIE 2019

Evoluția sistemului de pensii private a fost pozitivă pe tot parcursul funcționării sale, numărul de participanți și valoarea activelor personale ale acestora crescând constant. S-a urmărit asigurarea unui raport echilibrat între siguranța și performanța investițiilor în beneficiul viitorilor pensionari, dar și protejarea intereselor acestora. Astfel, la finalul lunii septembrie 2019, sistemul pensiilor private din România, prezenta următoarele caracteristici:

Sistemul pensiilor private	
•	10 administratori
•	17 fonduri de pensii private
•	3 depozitari
•	5 auditori
•	7.868.938 participanți
•	61.510.525.670 lei active nete

Valoarea activelor totale aflate în administrare, la nivelul întregului sistem de pensii private, a atins la 30 septembrie 2019, **61,53** miliarde de lei (12,95 miliarde de euro), în creștere cu 24,04% față de decembrie 2018.

Grafic 1. Evoluția lunară a activelor totale din sistemul pensiilor private sept. 2018 – sept. 2019

Ponderea pensiilor private în Produsul Intern Brut¹ a fost la sfârșitul lunii septembrie 2019, de **6,22%** comparativ cu 5,22% în decembrie 2018.

¹ 988.533 mil.lei PIB-ul ultimelor patru trimestre, disponibil pe site-ul INS (trimestrul III 2018 – trimestrul II 2019)

La 30 septembrie 2019, ponderea cea mai mare în structura portofoliilor fondurilor de pensii private era deținută de titlurile de stat cu 61,18%, celelalte instrumente înregistrând următoarele ponderi: acțiuni 21,17%, depozite bancare 4,56%, obligațiuni corporative 7,12%, obligațiuni organisme străine neguvernamentale 2,26%, titluri de participare 3,08% și alte instrumente financiare 0,64%.

Pilonul II - Pensiile administrate privat

La 30 septembrie 2019 valoarea totală a activelor nete înregistrată de fondurile de pensii administrate privat a fost de 59,10 miliarde de lei (12,44 miliarde de euro). Ritmul anual de creștere înregistrat a fost de 26,86%. La sfârșitul lunii septembrie 2019 erau înregistrați în sistemul pensiilor administrate privat 7,38 milioane de participanți, cu aproape 1,75% mai mult față de sfârșitul anului 2018.

La nivelul Pilonului II, contribuția medie a participanților cu contribuții virate la 30 septembrie 2019 a fost de 179,25 lei.

La 30 septembrie 2019 rata nominală de rentabilitate a fondurilor de pensii administrate privat a fost de 5,3041%, comparativ cu 2,7204% la data de 31 decembrie 2018.

De asemenea, la sfârșitul lunii septembrie 2019, valoarea medie a unui cont în sistemul pensiilor administrate privat era de 8.129 lei (1.711 euro), cu 21,86% mai mult față de sfârșitul anului 2018.

La sfârșitul lunii septembrie 2019, 5,42 milioane de participanți (74,65% din total) dețineau în cont sub 10.000 lei și 1,84 milioane de participanți (25,35% din total) dețineau în cont peste 10.000 lei, iar dintre aceștia 0,47 milioane de participanți (6,48% din total), dețineau în conturi peste 25.000 lei.

În intervalul ianuarie 2019 – septembrie 2019 au fost efectuate plăți ale activului personal net către participanți însumând 52,55 milioane lei pentru 5.526 participanți și beneficiari.

Pilonul III - Pensiile facultative

La 30 septembrie 2019 valoarea totală a activelor nete înregistrată de fondurile de pensii facultative a fost de 2,41 miliarde de lei (0,51 miliarde de euro), înregistrând un avans anual de 21,41%.

La sfârșitul lunii septembrie 2019 erau înregistrați în sistemul pensiilor facultative 492.079 de participanți, cu 4,22% mai mult față de sfârșitul anului 2018.

La nivelul Pilonului III, contribuția medie a participanților, cu contribuții virate la 30 septembrie 2019 a fost de 132,93 lei.

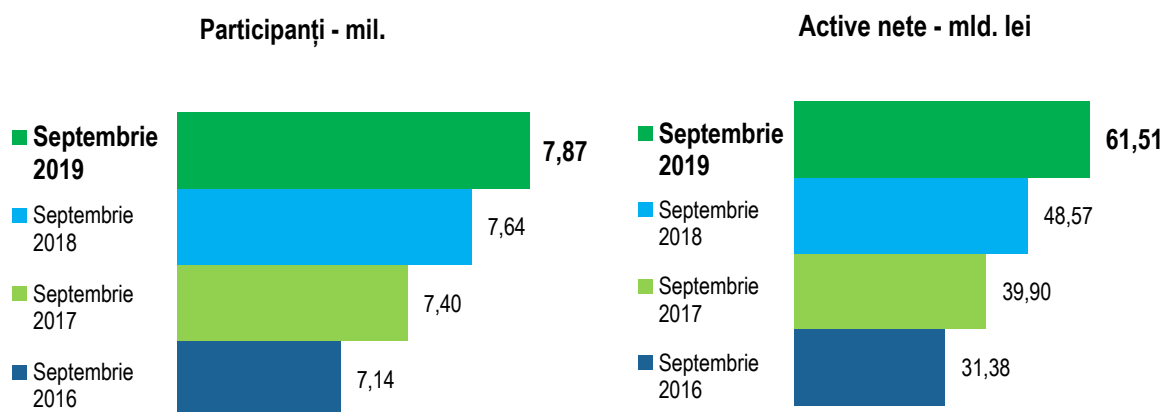
La data de 30 septembrie 2019, comparativ cu data de 31 decembrie 2018, rata nominală de rentabilitate a fondurilor de pensii facultative care fac parte din categoria de risc mediu a crescut de la 1,5982% la 3,9027%, iar rata nominală de rentabilitate a fondurilor de pensii facultative care fac parte din categoria de risc ridicat a crescut de la 2,5819% la 4,9003%.

La sfârșitul lunii septembrie 2019, valoarea medie a unui cont al participanților la sistemul pensiilor facultative era de 5.299 lei (1.115 euro), în creștere cu 16,02% comparativ cu decembrie 2018.

La sfârșitul lunii septembrie 2019, 385.387 participanți* (84,77% din total) dețineau în cont sub 10.000 lei și 69.229 de participanți (15,23%) dețineau peste 10.000 lei, iar dintre aceștia 8.477 de participanți (1,86% din total), dețineau în conturi peste 25.000 lei.

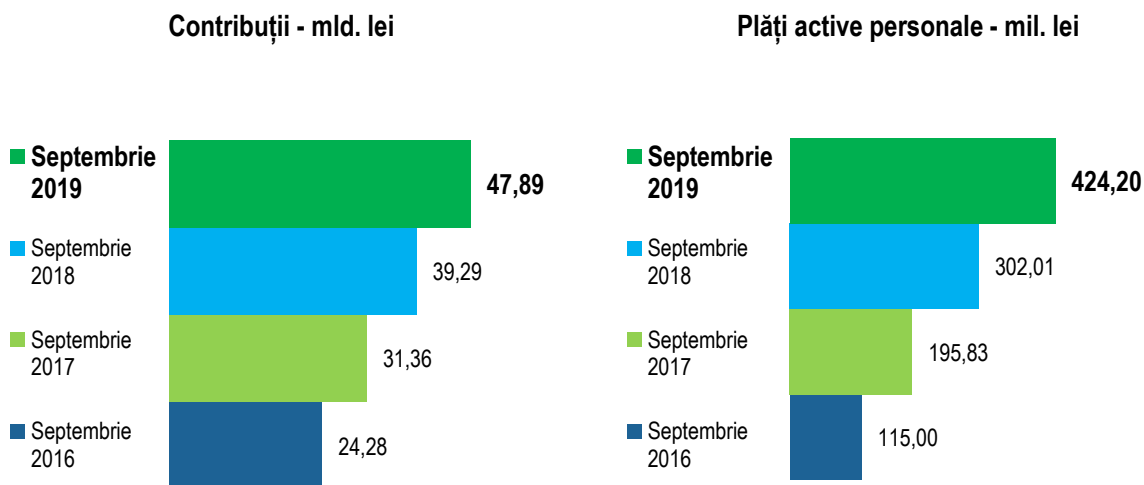
În intervalul ianuarie 2019 – septembrie 2019, au fost efectuate plăți ale activului personal net către participanți însumând 43,28 milioane lei pentru 6.001 participanți și beneficiari

Evoluția principalilor indicatori ai sistemului de pensii private din România la 30 Septembrie 2019

La 30 septembrie 2019, în sistemul pensiilor private erau înregistrați 7,87 milioane de participanți, cu aproape 1,90% mai mult față de sfârșitul anului 2018 (7,72 milioane de participanți).

La 30 septembrie 2019, valoarea totală a activelor nete ale fondurilor de pensii private a fost de 61,51 miliarde lei (12,95 miliarde de euro), în creștere cu 24,08% față de decembrie 2018.

Până la 30 septembrie 2019 au fost virate către fondurile de pensii private 47,89 miliarde de lei, în creștere cu 21,98% față de contribuțiile virate până la 30 septembrie 2018 (39,29 miliarde lei).

Până la 30 septembrie 2019 au fost efectuate plăți ale activului personal net în valoare de 424,20 milioane de lei, în creștere cu 40,46% față de plățile efectuate până la 30 septembrie 2018 (302,01 milioane lei).

1.1. Participanți la fondurile de pensii administrate privat

7,38 milioane de participanți erau înregistrați în sistemul pensiilor administrate privat la sfârșitul lunii septembrie 2019, cu un avans de 1,75% față de finalul anului 2018.

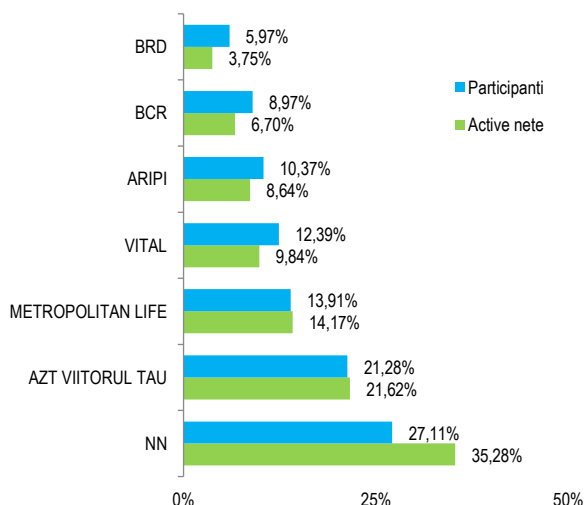
În primele nouă luni ale anului 2019 s-au înregistrat 131 mii participanți noi în sistem, cu 6,55% mai puțin decât în primele nouă luni din 2018 (141 mii persoane).

Tabel 1.1 Pilon II Număr de participanți (mil. pers.)

Fond de pensii administrat privat	dec.-18	sept.-19	sept.19/ dec.18
FPAP NN	1,99	2,00	0,88%
FPAP AZT Viitorul Tău	1,56	1,58	1,06%
FPAP Metropolitan Life	1,01	1,03	1,74%
FPAP Vital	0,90	0,92	1,98%
FPAP Aripa	0,74	0,75	2,44%
FPAP BCR	0,64	0,65	3,02%
FPAP BRD	0,42	0,44	4,74%
TOTAL	7,25	7,38	1,75%

FPAP NN, FPAP AZT Viitorul Tău și FPAP Metropolitan Life s-au menținut pe primele poziții, însumând la 30 septembrie 2019 aproximativ 63% din total participanți și 71% din activele nete.

Grafic 1.1 Pilon II Cotă de piață în funcție de participanți și active nete la 30 septembrie 2019

1.2. Participanți la fondurile de pensii facultative

492.079 de participanți erau înregistrați în sistemul pensiilor facultative la sfârșitul lunii septembrie 2019, cu un avans de 4,22% față de finalul anului 2018.

În primele nouă luni ale anului 2019 s-au înregistrat 26 mii participanți noi în sistem, cu 4,21% mai mulți decât în primele nouă luni din 2018 (25 mii persoane).

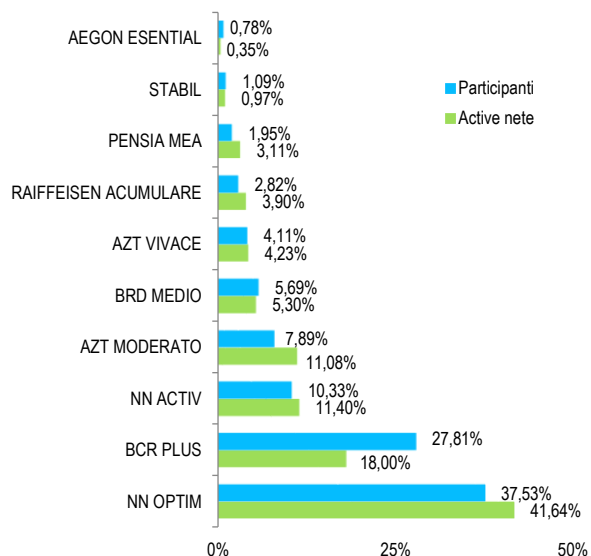
Tabel 1.2 Pilon III Număr de participanți (pers.)

Fond de pensii facultative	dec.-18	sept.-19	sept.19 / dec.18
FPF NN Optim	172.928	184.658	6,78%
FPF BCR Plus	135.232	136.858	1,20%
FPF NN Activ	47.831	50.828	6,27%
FPF AZT Moderato	38.489	38.831	0,89%
FPF BRD Medio	25.756	28.012	8,76%
FPF AZT Vivace	20.297	20.232	-0,32%
FPF Raiffeisen Acumulare	12.797	13.886	8,51%
FPF Pensia Mea	9.676	9.572	-1,07%
FPF Stabil	5.326	5.370	0,83%
FPF Aegon Esențial	3.828	3.832	0,10%
TOTAL	472.160	492.079	4,22%

Primele trei fonduri de pensii în funcție de activele nete deținute, FPF NN Optim, FPF BCR Plus și FPF NN Activ, însumau la 30 septembrie 2019 aproximativ 76% din total participanți și 71% din activele nete.

De remarcat că FPF BCR Plus, deși se situează pe locul doi în ceea ce privește ponderea din total participanți (27,81%) înregistra numai 18,00% pondere din total active nete la 30 septembrie 2019.

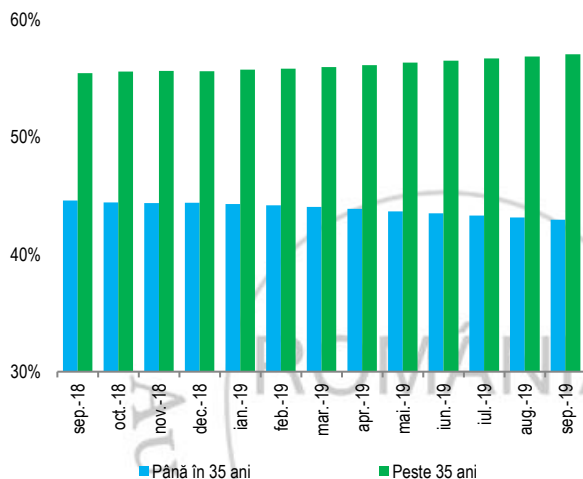
Grafic 1.2 Pilon III Cotă de piață în funcție de participanți și active nete la 30 septembrie 2019

Structura participanților pe categorii de vârstă și gen

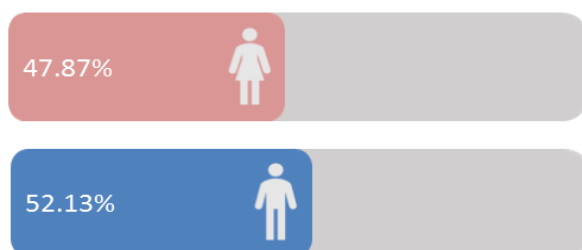
În ceea ce privește distribuția pe vârstă, la 30 septembrie 2019, ponderea participanților cu vârsta de până la 35 de ani a fost de **42,94%**, în timp ce ponderea participanților cu vârsta de peste 35 de ani a fost de **57,06%**. (Grafic 1.3).

Grafic 1.3 Pilon II Evoluție structură pe grupe de vârstă sept. 2018 – sept. 2019

În condițiile maturizării sistemului, raportul în funcție de vârstă s-a modificat în perioada septembrie 2018 – septembrie 2019 în favoarea participanților cu vârsta de peste 35 de ani. Astfel, comparativ cu decembrie 2018, s-a înregistrat o scădere de 1,45 puncte procentuale a celor cu vârsta de până în 35 ani, când raportul a fost 44,39% la 55,61%.

Grafic 1.5 Pilon II Distribuția participanților pe gen în septembrie 2019

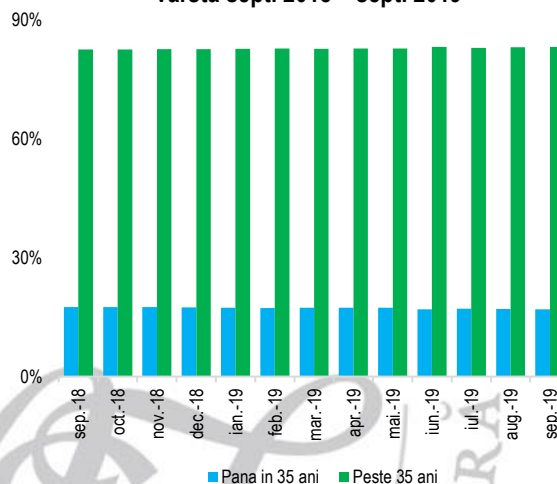

Distribuția participanților pe gen a fost la sfârșitul lunii septembrie 2019: **52,13%** - bărbați și **47,87%** - femei (Grafic 1.5).

Structura participanților pe categorii de vârstă și gen

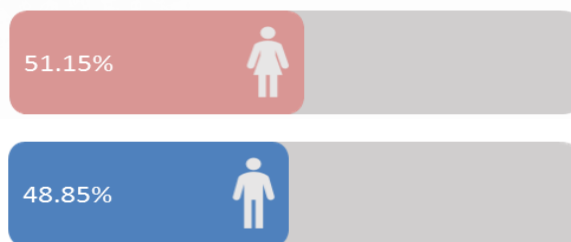
În ceea ce privește distribuția pe vârstă, la 30 septembrie 2019, ponderea participanților cu vârsta de până la 35 de ani a fost de **16,96%**, în timp ce ponderea participanților cu vârsta de peste 35 de ani a fost de **83,04%**. (Grafic 1.4).

Grafic 1.4 Pilon III Evoluție structură pe grupe de vârstă sept. 2018 – sept. 2019

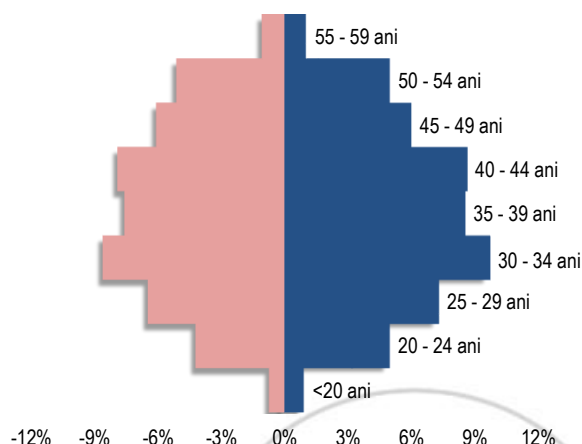
În condițiile maturizării sistemului, raportul în funcție de vârstă s-a modificat ușor în perioada septembrie 2018 – septembrie 2019 în favoarea participanților cu vârsta de peste 35 ani, respectiv o creștere de 0,25 puncte procentuale față de decembrie 2018, când raportul a fost de 17,47% la 82,53%.

Grafic 1.6 Pilon III Distribuția participanților pe gen în septembrie 2019

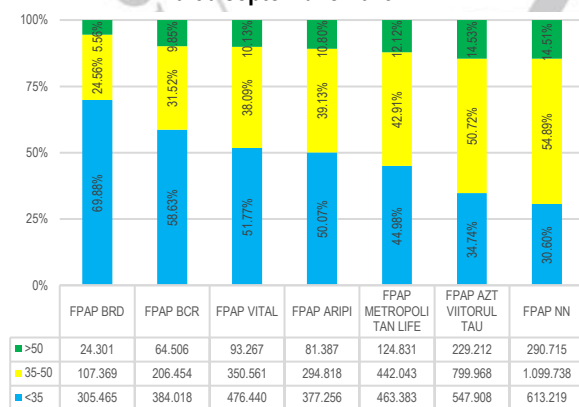
Distribuția participanților pe gen a fost la sfârșitul lunii septembrie 2019: **48,85%** - bărbați și **51,15%** - femei (Grafic 1.6).

Grafic 1.7 Pilon II Participanți - piramida participanților pe gen și grupe de vârstă (%) la 30 septembrie 2019

În ceea ce privește structura pe grupe de vârstă a participanților fondurilor de pensii administrate privat, se constată că FPAP BRD înregistra la 30 septembrie 2019 cea mai mare pondere a participanților cu vârsta de până în 35 ani, respectiv 69,88% din totalul participanților fondului (437.135 persoane), semnificativ peste media pe total sistem de 42,94%.

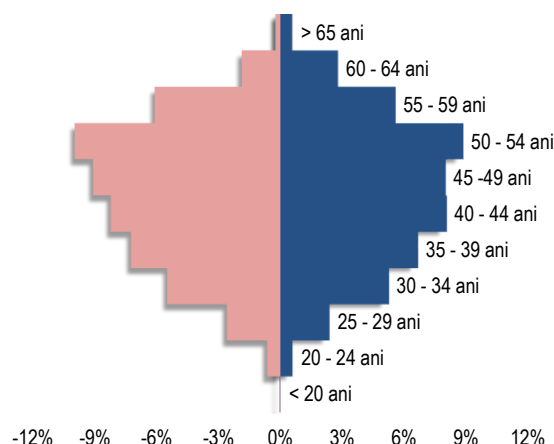
Grafic 1.9 Pilon II Structura participanților pe grupe de vârstă la 30 septembrie 2019

Un alt fond care a înregistrat o valoare semnificativă a ponderii persoanelor cu vârsta de până în 35 ani a fost FPAP BCR cu 58,63% din total fond (654.978 persoane), situându-se de asemenea peste media pe total sistem (42,94%).

Cele mai mici valori ale numărului de participanți cu vârsta de până în 35 ani au înregistrat FPAP NN cu 30,60% din total fond (2.003.672 persoane) și FPAP AZT Viitorul Tău cu 34,74% din total fond (1.577.088 persoane). Trebuie însă menționat, că pe măsură ce sistemul s-a maturizat, la cele două fonduri, se remarcă creșterea constantă a ponderilor participanților cu vârsta cuprinsă între 35 și 50 ani.

Grafic 1.8 Pilon III Participanți - piramida participanților pe gen și grupe de vârstă (%) la 30 septembrie 2019

În ceea ce privește structura pe grupe de vârstă a participanților fondurilor de pensii facultative, se constată că FPF Raiffeisen Acumulare înregistra la 30 septembrie 2019 cea mai mare pondere a participanților cu vârsta de până în 35 ani, respectiv 35,22% din totalul participanților fondului (13.886 persoane), semnificativ peste media pe total sistem de 16,96%.

Grafic 1.10 Pilon III Structura participanților pe grupe de vârstă la 30 septembrie 2019

Un alt fond care a înregistrat o valoare semnificativă a ponderii persoanelor cu vârsta de până în 35 ani a fost FPF BRD Medio cu 24,46% din total fond (28.012 persoane), situându-se de asemenea peste media pe total sistem (16,96%).

La polul opus s-a situat FPF Pensia Mea cu cea mai mică pondere a participanților cu vârsta de până în 35 ani, respectiv 8,16% din participanți (9.572 persoane), cu mențiunea că fondul reprezenta doar 1,95% din total participanți la Pilonul III.

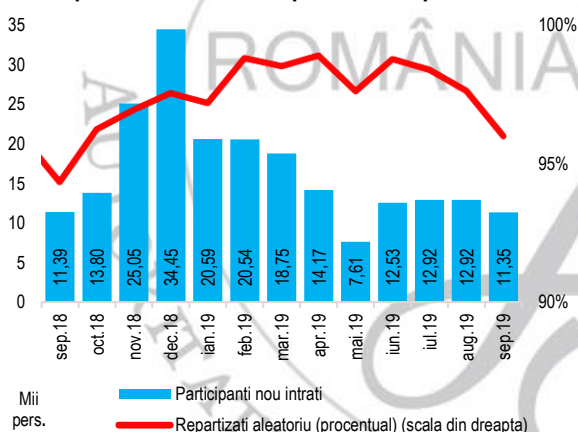
Participanți noi

131.363 persoane au intrat în sistem în primele nouă luni ale anului 2019, în scădere cu 6,55% comparativ cu primele nouă luni ale anului 2018 (140.573 persoane).

128.763 persoane, reprezentând **98,02%** din total nou intrați în sistem, au fost repartizate aleatoriu în primele nouă luni ale anului 2019, în scădere cu 6,12% comparativ cu primele nouă luni ale anului 2018 (137.153 persoane).

Cu excepția FPAP BRD, cu 85,37% și FPAP BCR, cu 90,88%, celelalte fonduri de pensii au înregistrat în septembrie 2019, valori de peste 98% și chiar de 100% repartizare aleatorie, ca în cazul FPAP Vital. Comparativ cu decembrie 2018, **numărul persoanelor repartizate aleatoriu a scăzut cu 67,59%.**

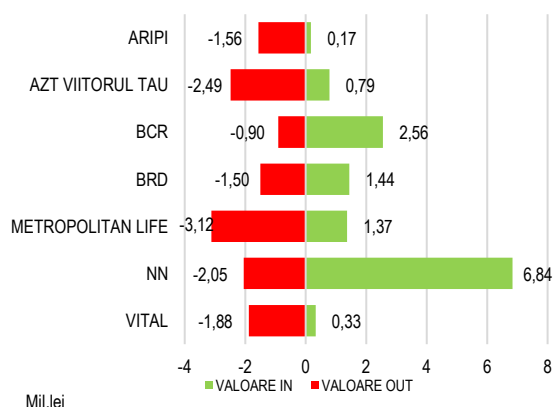
Grafic 1.11 Pilon II Număr participanți nou intrați și gradul de repartizare aleatorie sept. 2018 – sept. 2019

Participanți transferați

798 participanți s-au transferat între fondurile de pensii administrate privat în intervalul ianuarie 2019 – septembrie 2019, iar activele transferate au însumat **13,49 milioane lei** (Graficele 1.13 și 1.15).

Grafic 1.13 Pilon II Valoare activ net transferat ian. 2019 – sept. 2019 (mil.lei)

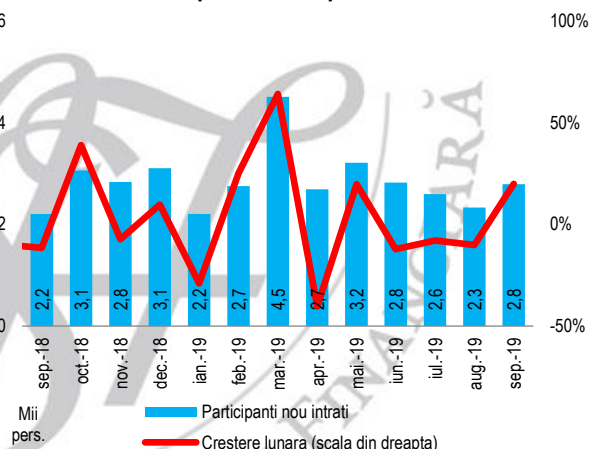

Participanți noi

25.858 persoane au intrat în sistem în primele nouă luni ale anului 2019, cu 4,21% mai multe persoane, comparativ cu primele nouă luni ale anului 2018 (24.814 persoane).

În continuare, PPF NN Optim deține cele mai mari ponderi ale participanților noi din total participanți nou intrați în sistem. Astfel, în perioada ianuarie – septembrie 2019, fondul a înregistrat o medie de 52,71%, iar ponderile au fluctuat în această perioadă de la un minim de 45,50% din total în septembrie 2019 (1.268 persoane), la un maxim de 67,56 % din total în martie 2019 (3.041 persoane).

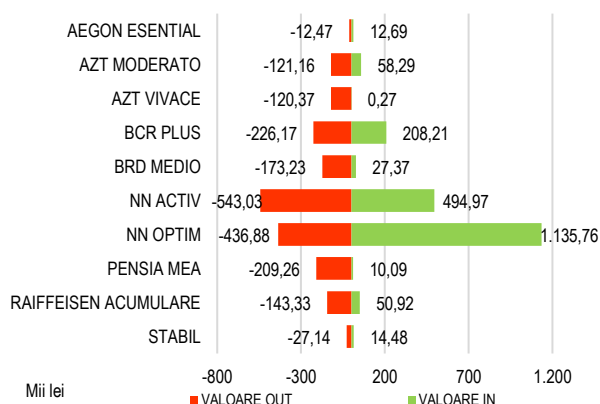
Grafic 1.12 Pilon III Număr participanți nou intrați în sistem sept. 2018 – sept. 2019

Participanți transferați

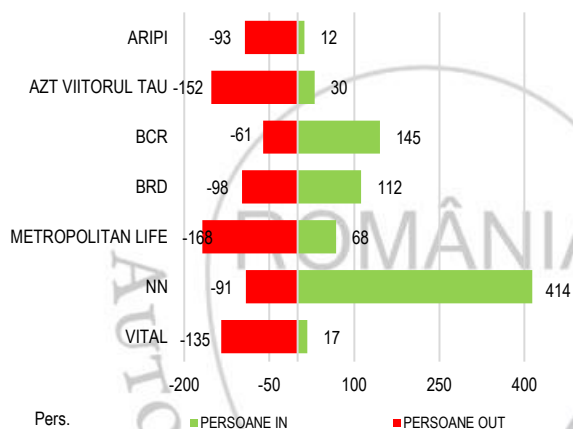
349 participanți s-au transferat între fondurile de pensii facultative în intervalul ianuarie 2019 – septembrie 2019, iar activele transferate au însumat **2,01 milioane lei** (Graficele 1.14 și 1.16).

Grafic 1.14 Pilon III Valoare activ net transferat ian. 2019 – sept. 2019 (mii lei)

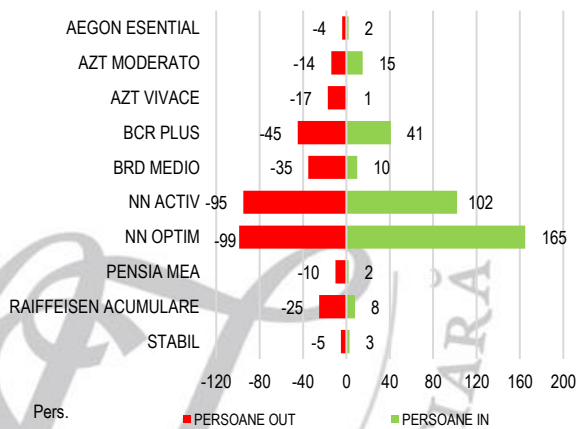
Fondul de pensii la care s-au transferat cei mai mulți participanți (414 persoane), cu cea mai mare valoare a activului transferat (6,84 milioane lei) a fost FPAP NN. FPAP Metropolitan Life a fost fondul de la care s-au transferat cei mai mulți participanți (168 persoane) în intervalul ianuarie 2019 – septembrie 2019, cu o valoare a activelor transferate de 3,12 milioane lei.

Grafic 1.15 Pilon II Participanți transferați ian. 2019 – sept. 2019 (pers.)

Cei mai mulți participanți (165) și cea mai mare valoare a activului transferat de la alte fonduri de pensii (1,14 milioane lei) au fost către FPF NN Optim și tot FPF NN Optim a înregistrat cei mai mulți participanți transferați către alte fonduri de pensii (99 persoane), cu o valoare a activului transferat de 0,44 milioane lei. Trebuie precizat faptul că, în această perioadă, o singură persoană s-a transferat din Uniunea Europeană la FPF BCR Plus, valoarea activului transferat fiind de 1,65 milioane lei, în schimb nu au existat transferuri la un fond de pensii private în Uniunea Europeană.

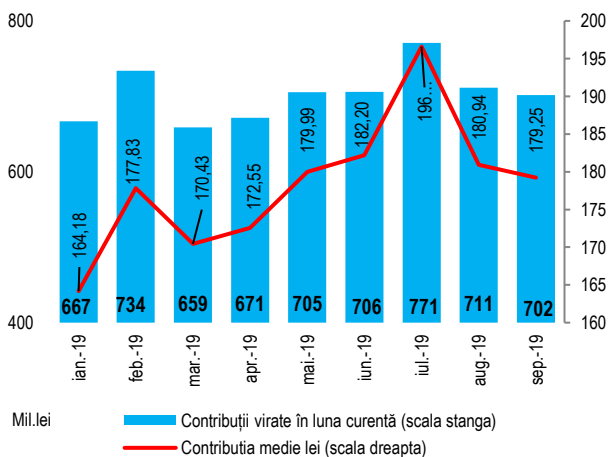
Grafic 1.16 Pilon III Participanți transferați ian. 2019 – sept. 2019 (pers.)

2.1. Contribuții virate la fondurile de pensii administrate privat

În luna septembrie 2019 au fost virate către fondurile de pensii administrate privat **701,71** milioane de lei (**147,69** milioane de euro) (Grafic 2.1.), înregistrând o creștere de **6,95%** comparativ cu decembrie 2018.

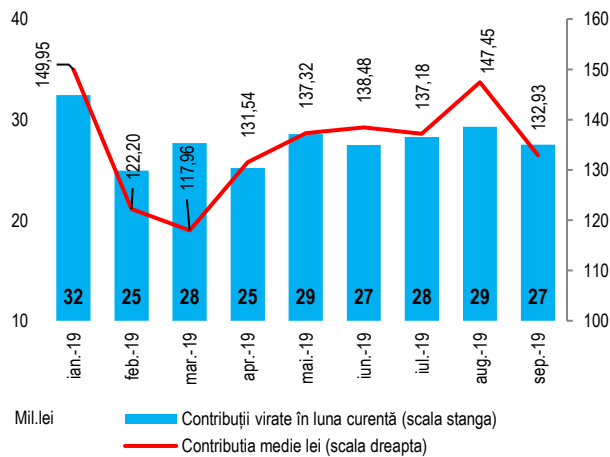
Grafic 2.1 Pilon II Contribuții brute virate și contribuția medie ian. 2019 – sept. 2019

2.2. Contribuțiile virate la fondurile de pensii facultative

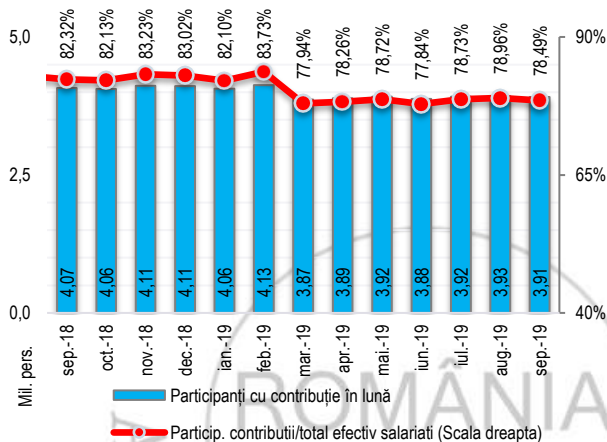
În luna septembrie 2019 au fost virate către fondurile de pensii facultative **27,49** milioane de lei (**5,79** milioane de euro) (Grafic 2.2.), înregistrând o scădere de **3,42%** comparativ cu decembrie 2018.

Grafic 2.2 Pilon III Contribuții brute virate și contribuția medie ian. 2019 – sept. 2019

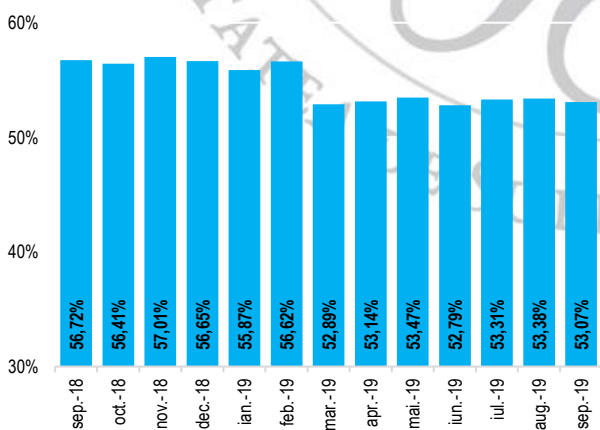
În primele nouă luni ale anului 2019 viramentele către fondurile de pensii administrate privat au însumat **6,33 miliarde de lei** (1,33 miliarde de euro). Comparativ cu primele nouă luni ale anului 2018, valoarea contribuțiilor virate în 2019 a crescut cu 9,59%.

Grafic 2.3 Pilon II Gradul de cuprindere al participanților cu contribuții în efectivul de salariați sept. 2018 – sept. 2019

În septembrie 2019 gradul de cuprindere al participanților cu contribuții în lună (3,91 mil. persoane) reprezenta **78,49%** din totalul efectivului de salariați (4,99 mil. persoane²). (Grafic 2.3.).

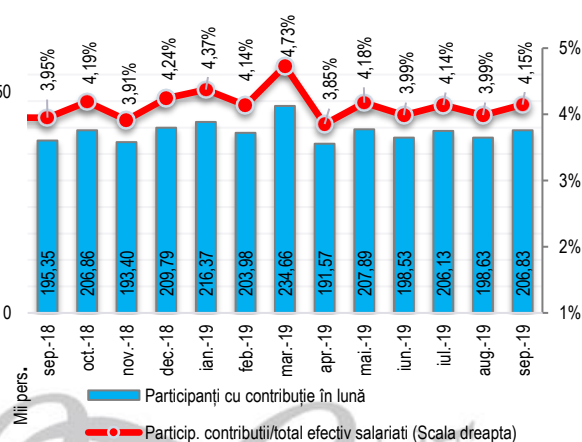
Grafic 2.5 Pilon II Evoluție grad de colectare sept. 2018 – sept. 2019

În luna septembrie 2019 participanții cu contribuții în lună au reprezentat **53,07%** din totalul participanților din Pilonul II. Ponderea participanților cu contribuții a înregistrat un trend ușor fluctuant în perioada septembrie 2018 – septembrie 2019, cu o medie de 54,72%. (57,01%, valoarea maximă în noiembrie 2018 și 52,79% valoarea minimă în iunie 2019).

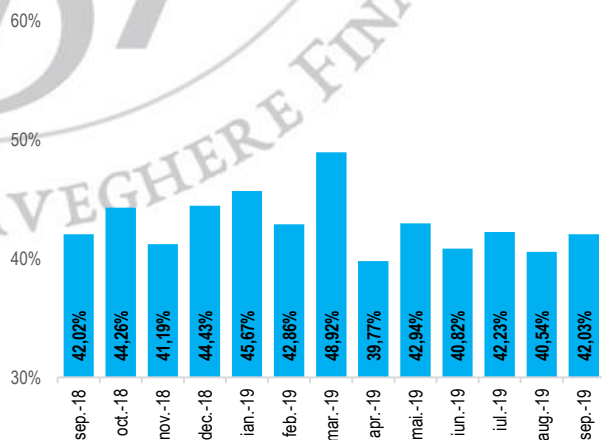
În primele nouă luni ale anului 2019 viramentele către fondurile de pensii facultative au însumat **251,35 milioane de lei** (52,90 milioane de euro). Comparativ cu primele nouă luni ale anului 2018, valoarea contribuțiilor virate în 2019 a crescut cu 15,33%.

Grafic 2.4 Pilon III Gradul de cuprindere al participanților cu contribuții în efectivul de salariați sept. 2018 – sept. 2019

În septembrie 2019 gradul de cuprindere al participanților cu contribuții în lună (207 mii persoane) reprezenta **4,15%** din totalul efectivului de salariați (4,99 mil. persoane). (Grafic 2.4.).

Grafic 2.6 Pilon III Evoluție grad de colectare sept. 2018 – sept. 2019

În luna septembrie 2019 participanții cu contribuții în lună au reprezentat **42,03%** din totalul participanților din Pilonul III. Ponderea participanților cu contribuții a înregistrat un trend ușor fluctuant în perioada septembrie 2018 – septembrie 2019, cu o medie de 42,90%. (48,92%, valoarea maximă în martie 2019 și 39,77% valoarea minimă în aprilie 2019).

² Potrivit datelor publicate de INS

Tabel 2.1 Pilon II Grad de colectare

Fond de pensii administrat privat	dec.-18	sep.-19	sept.-19/ dec.-18
FPAP Aripa	55,28%	51,74%	↓
FPAP AZT Viitorul Tău	57,80%	54,06%	↓
FPAP BCR	52,79%	49,52%	↓
FPAP BRD	51,78%	48,59%	↓
FPAP Metropolitan Life	55,80%	52,24%	↓
FPAP NN	60,87%	57,16%	↓
FPAP Vital	52,37%	49,14%	↓

Contribuția medie/participant

La nivel de sistem, contribuția medie a participanților cu contribuții virate la 30 septembrie 2019 a fost de **179,25 lei**, înregistrând o creștere de **12,20%** comparativ cu decembrie 2018. În iulie 2019, s-a înregistrat cea mai mare contribuție medie a intervalului decembrie 2018 – septembrie 2019 (196,59 lei).

Tabel 2.3 Pilon II Contribuție medie

Contribuție medie	dec.-18	sept.-19	sept. / dec.
FPAP Aripa	147,29	164,71	↑
FPAP AZT Viitorul Tău	154,60	173,80	↑
FPAP BCR	143,06	160,95	↑
FPAP BRD	144,16	160,89	↑
FPAP Metropolitan Life	161,63	181,59	↑
FPAP NN	179,62	201,89	↑
FPAP Vital	146,23	163,64	↑

Cea mai mică valoare din intervalul decembrie 2018 – septembrie 2019 s-a înregistrat în decembrie 2018 (159,75 lei).

Tabel 2.2 Pilon III Grad de colectare

Fond de pensii facultative	dec.-18	sept.-19	sept.-19/ dec.-18
FPF Aegon Esențial	15,46%	15,66%	↑
FPF AZT Moderato	42,01%	38,93%	↓
FPF AZT Vivace	22,87%	21,79%	↓
FPF BCR Plus	38,47%	35,94%	↓
FPF BRD Medio	50,40%	48,49%	↓
FPF NN Activ	48,29%	45,27%	↓
FPF NN Optim	52,41%	49,19%	↓
FPF Pensia Mea	21,71%	19,82%	↓
FPF Raiffeisen Acumulare	49,34%	48,29%	↓
FPF Stabil	23,34%	27,67%	↑

Contribuția medie/participant

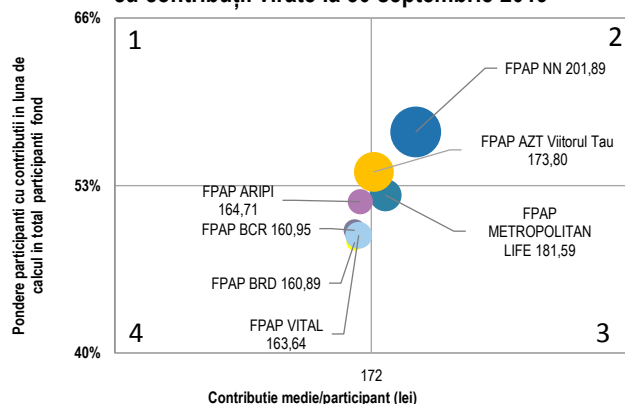
La nivel de sistem, contribuția medie a participanților cu contribuții virate la 30 septembrie 2019 a fost de **132,93 lei**, înregistrând o scădere de **2,03%** comparativ cu decembrie 2018. În ianuarie 2019, s-a înregistrat cea mai mare contribuție medie a intervalului decembrie 2018 – septembrie 2019 (149,95 lei).

Tabel 2.4 Pilon III Contribuție medie

Contribuție medie	dec.-18	sept.-19	sept. / dec.
FPF Aegon Esențial	105,46	108,38	↑
FPF AZT Moderato	146,75	153,87	↑
FPF AZT Vivace	137,10	140,64	↑
FPF BCR Plus	100,02	96,90	↓
FPF BRD Medio	109,08	101,20	↓
FPF NN Activ	146,86	145,29	↓
FPF NN Optim	153,30	146,77	↓
FPF Pensia Mea	275,47	299,78	↑
FPF Raiffeisen Acumulare	115,85	127,82	↑
FPF Stabil	144,10	162,02	↑

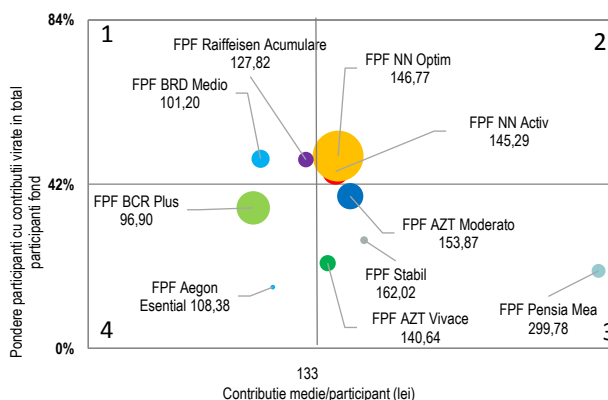
Cea mai mică valoare din intervalul decembrie 2018 – septembrie 2019 s-a înregistrat în martie 2019 (117,96 lei).

Grafic 2.7 Pilon II Contribuții medii (lei) și ponderi participanți cu contribuții virate la 30 septembrie 2019

FPAP NN înregistra la 30 septembrie 2019 ponderea cea mai mare din total participanți la fond pentru care s-au virat contribuții în luna de calcul (57,16%) comparativ cu media lunară pe total fonduri (53,07%), dar și ponderea cea mai mare din total sume virate în această lună (32,95%). Fondul se situează pe primul loc în ceea ce privește valoarea contribuției medii/participant de 201,89 lei, caracterizat de valori mari ale gradului de colectare și ale contribuției medii/participant. Această poziționare este determinată de calitatea portofoliului: un număr mai mare de participanți (2,00 milioane persoane), cu venituri salariale mai mari, care determină, în consecință și valori mari ale contribuțiilor virate și astfel un volum mai mare al activelor nete (20,85 miliarde lei).

Grafic 2.8 Pilon III Contribuții medii (lei) și ponderi participanți cu contribuții virate la 30 septembrie 2019

Pe primul loc în cadranul 2, cu o contribuție medie de 146,77 lei/participant se situează FPF NN Optim, cu un grad de colectare de 49,19%, situându-se peste media lunară pe total fonduri (42,03%), cât și peste contribuția medie a pilonului de 132,93 lei.

Tot în cadranul 2 se situează și FPF NN Activ cu 145,29 lei/participant acesta având un grad de colectare peste media Pilonului III.

Totodată, FPF BRD Medio și FPF Raiffeisen Acumulare înregistrau la 30 septembrie 2019 o pondere mare din total participanți la fond pentru care s-au virat contribuții în luna de calcul (48,49% și 48,29%) comparativ cu media lunară pe total fonduri (42,03%).

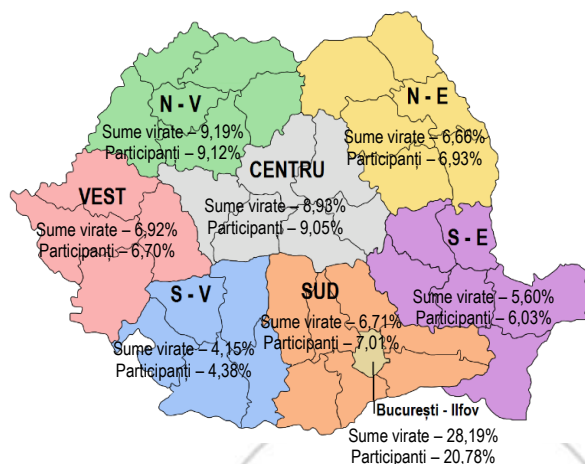
Se remarcă faptul că FPF Pensia Mea este fondul cu cea mai mare contribuție medie, de 299,78 lei/participant, dar o pondere mică a participanților cu contribuții virate din total participanți la fond (grad de colectare) de 19,82%.

Participanți și contribuții – structură pe regiuni de dezvoltare

În funcție de regiunile de dezvoltare ale României, cei mai mulți participanți pentru care au fost virate contribuții la fondurile de pensii administrate privat în luna septembrie 2019 lucrau în București: **18,97%**, cu 26,06% din total contribuții virate. Cele mai bine reprezentate regiuni de dezvoltare au fost: București - Ilfov cu **21,78%**, NORD-VEST cu **9,12%** și CENTRU cu **9,05%**, cele trei regiuni reprezentând 38,94% dintre participanții pentru care s-au virat contribuții și 46,31% din contribuțiile virate (Grafic 2.9).

Grafic 2.9 Pilon II Participanți și sume virate în luna curentă – distribuție pe regiuni de dezvoltare la 30 septembrie 2019

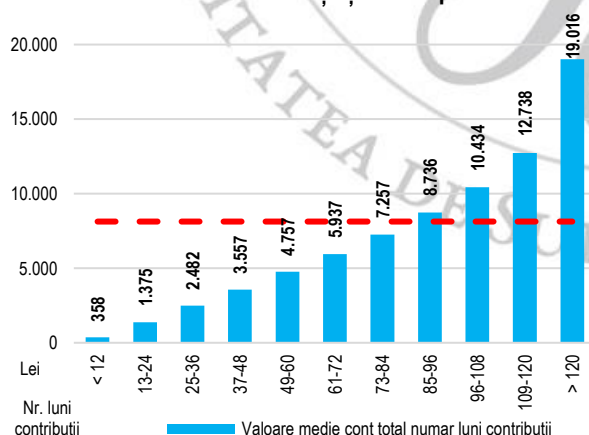

Valoarea contului participanților

La 30 septembrie 2019 valoarea medie a unui cont în sistemul pensiilor administrate privat era de **8.129 lei***, respectiv o creștere de 21,86% comparativ cu decembrie 2018.

* Valoarea medie a contului este calculată pentru participanții care au acumulat în conturi cel puțin 1 leu.

Grafic 2.10 Pilon II Valoare medie cont în funcție de numărul lunilor de contribuții și media pe sistem

Valoarea contului participanților este determinată de numărul de luni de contribuții virate în sistem, de grupele de vârstă în care se încadrează participanții, dar și de genul participanților, respectiv salariile bărbaților comparativ cu salariile femeilor.

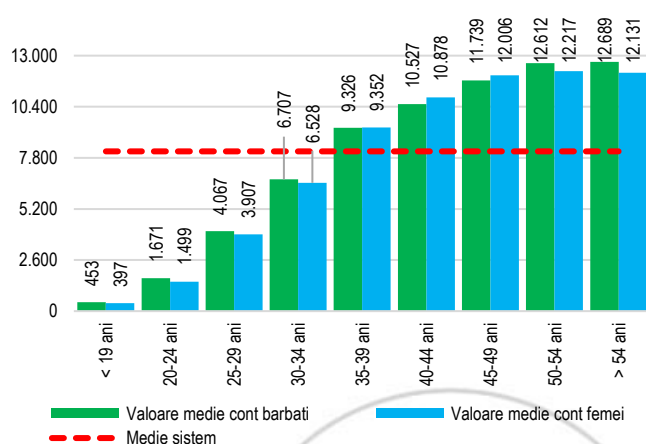
Valoarea contului participanților

La 30 septembrie 2019 valoarea medie a unui cont al participanților la sistemul pensiilor facultative era de **5.299 lei***, respectiv o creștere de 16,02% comparativ cu decembrie 2018.

* Valoarea medie a contului este calculată pentru participanții unici (în cazul în care sunt participanți la mai multe fonduri, activele se cumulează) care au acumulat în conturi cel puțin 1 leu.

Valoarea contului participanților este determinată de grupele de vârstă în care se încadrează participanții, perioada de contribuție, respectiv vechimea în sistem a participanților, dar și de genul acestora, respectiv veniturile salariale ale bărbaților comparativ cu cele ale femeilor.

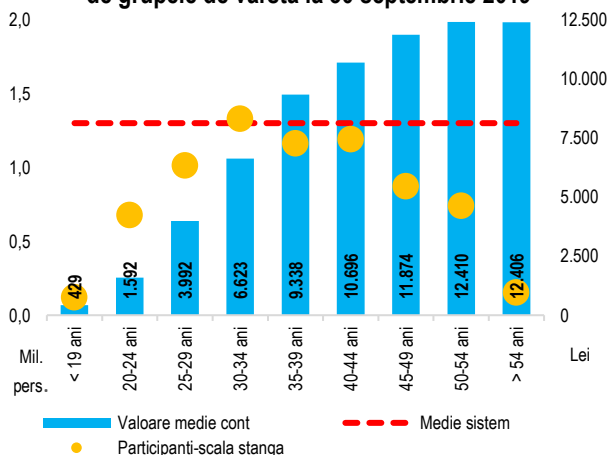
Grafic 2.11 Pilon II Valoare medie cont în funcție de gen și grupe de vârstă la 30 septembrie 2019

Cele mai mari valori medii ale conturilor în cazul bărbaților, se înregistrează în cazul grupei de vârstă peste 54 de ani (12.689 lei), iar în cazul femeilor, cele mai mari valori medii ale conturilor se regăseau în grupa de vârstă 50-54 de ani (12.217 lei).

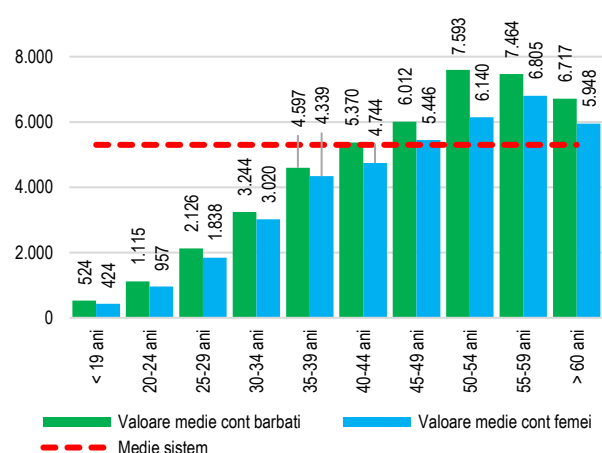
În cazul vârstei participanților, se constată că cea mai mare valoare medie a conturilor s-a înregistrat la grupa de vârstă 50-54 ani, cu **12.410 lei** (0,74 milioane persoane), dar și la grupele între 45-49 ani, cu **11.874 lei** (0,87 milioane persoane) și peste 54 ani, cu **12.406 lei** (0,15 milioane persoane). Aceste valori mai mari sunt determinate, pe de o parte, de maturizarea sistemului (participanții au aderat la fondurile de pensii administrate privat încă de la începutul funcționării Pilonului II) și, pe de altă parte, prin faptul că participanții au venituri mai mari (din punct de vedere al carierei se situează în partea superioară, cu vechime și venituri salariale mai mari, comparativ cu participanții din grupele de vârstă de până în 45 ani) și contribuie cu sume mai mari la fondurile de pensii.

Grafic 2.13 Pilon II Valoare medie cont și participanți în funcție de grupele de vârstă la 30 septembrie 2019

Totodată, se constată că cele mai mari valori medii ale conturilor la nivel de sistem, s-au înregistrat la participanții cu peste 10 ani vechime (peste 120 de luni de contribuții) situați în grupa de vârstă

Grafic 2.12 Pilon III Valoare medie cont în funcție de gen și grupe de vârstă la 30 septembrie 2019

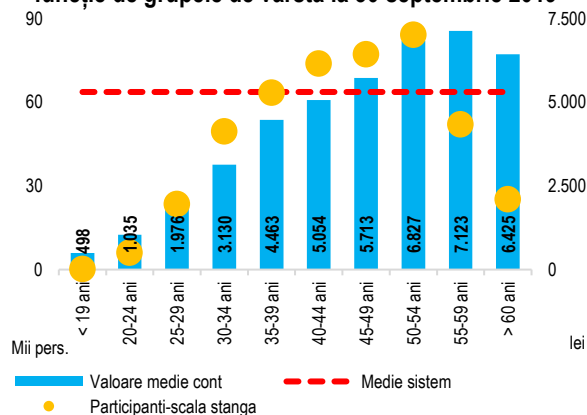

Cele mai mari valori medii ale conturilor în cazul bărbaților, se înregistrează în cazul grupei de vârstă peste 50-54 de ani (7.593 lei), iar în cazul femeilor, cele mai mari valori medii ale conturilor se regăseau în grupa de vârstă 55-59 de ani (6.805 lei).

În cazul participanților din grupele de vârstă de peste 55 ani, **77.099 persoane** (16,96% din total participanți) valorile mari acumulate în conturile lor, **531,59 milioane lei** (22,07% din total active), se datorează faptului că participanții au aderat la fondurile de pensii facultative încă de la începutul funcționării sistemului și pentru că aceștia au venituri mai mari (se situează în partea superioară a carierei, cu vechime și venituri salariale mai mari, comparativ cu participanții din grupele de vârstă de până în 55 ani) și pot contribui cu sume mai mari.

Cei mai mulți participanți, 84.027 persoane (18,48% din total participanți), se situau în grupa de vârstă 50 – 54 ani, valoarea activelor deținute de aceștia însumând 573,68 milioane lei (23,81% din total active).

Grafic 2.14 Pilon III Valoare medie cont și participanți în funcție de grupele de vârstă la 30 septembrie 2019

45.462 participanți (primii 10% din total participanți în funcție de valoarea contului) aveau peste 11.944 lei în cont la 30 septembrie 2019. Valoarea cumulată a activelor deținute era de 1,10 miliarde

cuprinsă între 35 – 39 ani, cu **21.743 lei** pentru bărbați și **20.967 lei** pentru femei.

La 30 septembrie 2019, un număr de **725.815 de participanți** (primii 10% din total participanți în funcție de valoare contului) aveau peste **19.753 lei** în cont. Valoarea cumulată a activelor deținute a fost de 24,98 miliarde lei (42,34% din activele Pilonului II), rezultând o valoare medie a contului de **34.420 lei**. De asemenea, **1.814.539 de participanți** (primii 25% din total participanți în funcție de valoare a contului) aveau peste **10.131 lei** în cont. Valoarea cumulată a activelor deținute a fost de 40,21 miliarde lei (68,15% din activele Pilonului II), valoarea medie a contului fiind de 22.162 lei.

Trebuie menționat și faptul că, la sfârșitul lunii septembrie 2019, **5,42 milioane de participanți*** (74,65% din total) dețineau în cont **sub 10.000 lei** și **1,84 milioane de participanți** (25,35% din total) dețineau în cont **peste 10.000 lei**, iar dintre aceștia **0,47 milioane de participanți** (6,48% din total), dețineau în conturi **peste 25.000 lei**.

* Participanți cu conturi diferite de zero.

lei (45,63% din activele Pilonului III), iar valoarea medie a contului era de **24.181 lei**. De asemenea, **113.654 participanți** (primii 25% din total participanți în funcție de valoare contului) aveau peste 6.598 lei în cont.

Valoarea cumulată a activelor deținute era de 1,72 miliarde lei (71,56% din activele Pilonului III), rezultând o valoare medie a contului de 15.168 lei.

Trebuie menționat și faptul că, la sfârșitul lunii septembrie 2019, **385.387 participanți*** (84,77% din total) dețineau în cont **sub 10.000 lei** și **69.229 de participanți** (15,23%) dețineau **peste 10.000 lei**, iar dintre aceștia **8.477 de participanți** (1,86% din total), dețineau în conturi **peste 25.000 lei**.

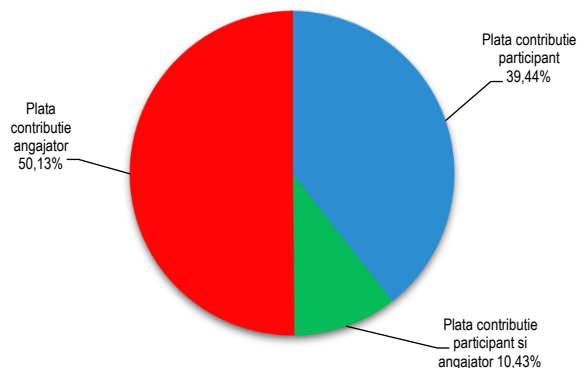
* Participanți unici (în cazul în care sunt participanți la mai multe fonduri, activele se cumulează) cu conturi diferite de zero.

Participarea la plata contribuțiilor

Pentru **60,56%** din participanți pentru care s-au virat contribuții în luna septembrie 2019, sumele au fost plătite de angajatori sau de către angajatori împreună cu angajații lor (50,13% și, respectiv, 10,43%), în timp ce **39,44%** din participanți au plătit singuri contribuțiile (Grafic 2.15.).

În ceea ce privește structura plății contribuțiilor în luna septembrie 2019 pentru fiecare fond de pensii, se constată că FPF BCR Plus, cu 61,00%, deținea ponderea cea mai mare a participanților pentru care contribuțiile au fost plătite de angajator sau de către angajator împreună cu angajații lor (60,16%, angajator și, respectiv, 0,84%, angajator și angajați).

Grafic 2.15 Pilon III Participarea la plata contribuțiilor – total la 30 septembrie 2019 (% participanți)

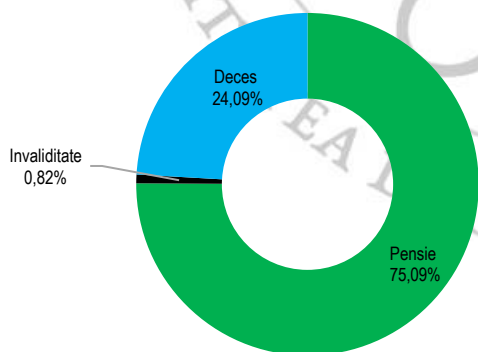

Cea mai mică pondere a participanților pentru care contribuțiile au fost plătite de angajator sau de către angajator și angajații lor, 47,41%, a fost înregistrată de FPF Aegon Esențial (19,04%, angajator și, respectiv, 28,37% angajator și angajați).

3.1. Fondurile de pensii administrate privat – Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces

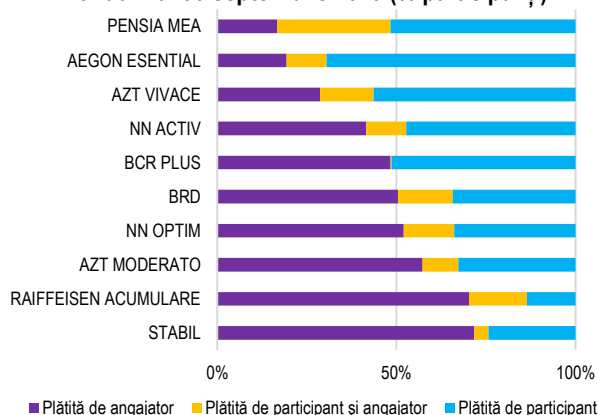
Grafic 3.1 Pilon II Structură plăți de activ personal net ian. 2019 – sept. 2019

În intervalul ianuarie 2019 – septembrie 2019 au fost efectuate plăți ale activului personal net către participanți însumând **52,55 milioane lei** pentru **5.526 participanți și beneficiari** (Grafic 3.1. și Grafic 3.3.), din care 39,46 milioane lei ca urmare a deschiderii dreptului la pensie, reprezentând 75,09% din total plăți efectuate (3.063 participanți), 12,66 milioane lei ca urmare a decesului participantului, 24,09% din total (2.363 plăți către beneficiari) și 433.035 lei ca urmare a invalidității, 0,82% din total (100 participanți).

Ca urmare a plăților efectuate în perioada ianuarie 2019 – septembrie 2019, s-au efectuat plăți către Bugetul de stat în valoare de 3,70 milioane lei.

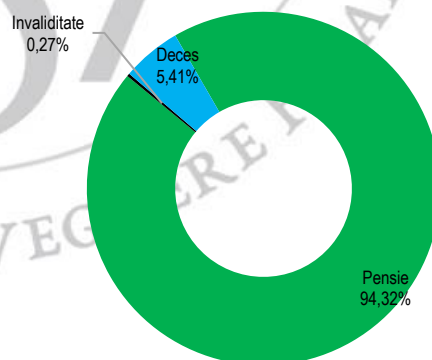
Grafic 2.16 Pilon III Participarea la plata contribuțiilor pe fonduri la 30 septembrie 2019 (% participanți)

În funcție de locul unde își desfășoară angajatorul activitatea, distribuția participanților în septembrie 2019 a fost similară cu lunile precedente, **81% în mediul urban și 19% în mediul rural**.

3.2. Fondurile de pensii facultative – Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces

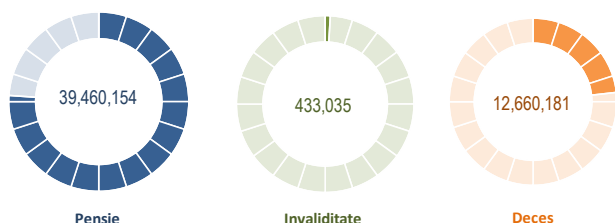
Grafic 3.2 Pilon III Structură plăți de activ personal net ian. 2019 – sept. 2019

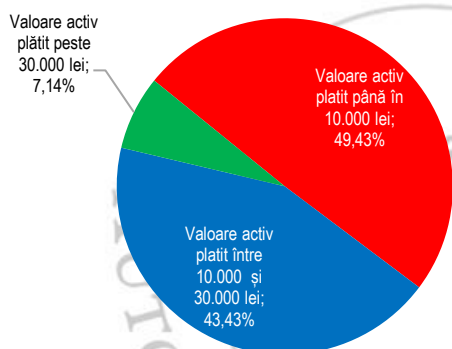
În intervalul ianuarie 2019 – septembrie 2019, au fost efectuate plăți ale activului personal net către participanți însumând **43,82 milioane lei** pentru **6.001 participanți și beneficiari** (Grafic 3.2. și Grafic 3.4.), din care 41,33 milioane lei ca urmare a deschiderii dreptului la pensie, reprezentând 94,32% din total plăți efectuate (5.296 participanți), 2,37 milioane lei ca urmare a decesului participantului, 5,41% din total (685 plăți către beneficiari) și 116.760 lei ca urmare a invalidității, 0,27% din total (20 participanți).

Ca urmare a plăților efectuate în perioada ianuarie 2019 – septembrie 2019, s-au efectuat plăți către Bugetul de stat în valoare de 2,37 milioane lei.

Grafic 3.3 Pilon II Evoluție valoare activ personal net plătit ian. 2019 – sept. 2019 (lei)

Grafic 3.5 Pilon II – Pondere valorii activelor plătite ca urmare a deschiderii dreptului de pensie ian. 2019 – sept. 2019

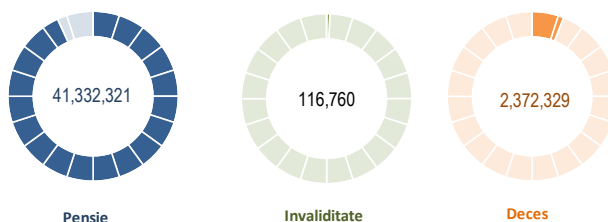
Din totalul plăților efectuate ca urmare a deschiderii dreptului la pensie pentru limită de vârstă în intervalul ianuarie 2019 – septembrie 2019, valoarea activului pentru 49,43% din total participanți cu plăți a fost sub 10.000 lei, pentru 43,43% valoarea activului s-a situat între 10.000 și 30.000 lei, iar pentru 7,14% valoarea a depășit 30.000 lei (Grafic 3.5.).

Ponderile cele mai mari în totalul activelor plătite au fost înregistrate de FPAP NN, cu 36,30% și FPAP AZT Viitorul Tău, cu 22,79%, în condițiile în care cele două fonduri dețineau la 30 septembrie 2019 cele mai mari ponderi ale persoanelor cu vârsta de peste 50 de ani din total participanți din sistem încadrați în această categorie, 32,01% și, respectiv, 25,24%.

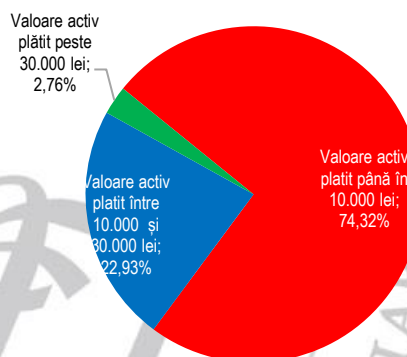
La polul opus, s-a situat FPAP BRD, cu numai 3,35% din total plăți efectuate, fondul înregistrând 2,68% participanți cu vârsta de peste 50 de ani din total participanți din sistem încadrați în această categorie. De menționat că cea mai mare valoare plătită a fost în iulie 2019 pentru un participant la FPAP AZT Viitorul Tău de 117.937 lei.

Din cele 5.526 de cereri pentru plata activului personal net primite în perioada ianuarie 2019 – septembrie 2019 (52,55 milioane lei active nete) 546 au fost solicitări de plăți eșalonate ale activului personal net, reprezentând 9,88% din cererile primite în această perioadă. Activele persoanelor care au solicitat plata eșalonată au însumat 6,66 milioane lei, reprezentând 12,67% din activele solicitanților din perioada ianuarie 2019 – septembrie 2019. Cea mai mare valoare a

Grafic 3.4 Pilon III Evoluție valoare activ personal net plătit ian. 2019 – sept. 2019 (lei)

Grafic 3.6 Pilon III – Pondere valorii activelor plătite ca urmare a deschiderii dreptului de pensie ian. 2019 – sept. 2019

Din total plăților efectuate ca urmare a deschiderii dreptului la pensie pentru limită de vârstă în intervalul ianuarie 2019 – septembrie 2019, valoarea activului pentru 74,32% din total participanți cu plăți a fost sub 10.000 lei, pentru 22,93% valoarea activului s-a situat între 10.000 și 30.000 lei, iar pentru 2,76% valoarea a depășit 30.000 lei (Grafic 3.6.).

Ponderile cele mai mari în totalul activelor plătite au fost înregistrate de FPF NN Optim, cu 39,23% și FPF AZT Moderato, cu 16,62%, în condițiile în care cele două fonduri dețineau la 30 septembrie 2019 ponderi mari ale persoanelor cu vârsta de peste 50 de ani din total participanți în sistem încadrați în această categorie, 35,94% și respectiv 9,76%.

La polul opus, s-a situat FPF Aegon Esențial, cu numai 0,28% din total plăți efectuate, fondul înregistrând 0,88% participanți cu vârsta de peste 50 de ani din total participanți în sistem încadrați în această categorie. De menționat că cea mai mare valoare plătită a fost în iulie 2019 pentru un participant la FPF NN Optim cu 314.174 lei.

Din cele 6.001 de cereri pentru plata activului personal net primite în perioada ianuarie 2019 – septembrie 2019 (43,82 milioane lei active nete), 1.315 au fost solicitări de plăți eșalonate ale activului personal net, reprezentând 21,91% din cererile primite în această perioadă. Activele nete ale persoanelor care au solicitat plata eșalonată au însumat 11,93 milioane lei, reprezentând 27,22% din activele nete ale solicitanților din perioada ianuarie 2019 –

activului plătită unui participant care a optat pentru plata eşalonată, în perioada analizată, a fost de 79.033 lei.

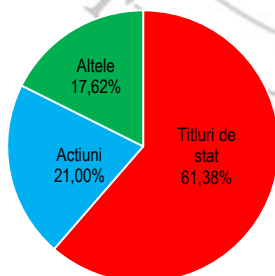
septembrie 2019. Cea mai mare valoare a activului personal net plătită unui participant care a optat pentru plata eşalonată, în perioada analizată, a fost de 108.521 lei.

25.142 participanți la fondurile de pensii facultative (5,53% din total participanți unici) cu vârsta de peste 60 ani erau eligibili la 30 septembrie 2019 pentru a solicita plata activului net acumulat în cont potrivit prevederilor legale aplicabile, iar valoarea activelor deținute de aceștia însuma 161,53 milioane lei (6,71% din total active Pilon III).

4.1. Structura investițiilor fondurilor de pensii administrate privat

La 30 septembrie 2019, structura portofoliilor fondurilor de pensii administrate privat era următoarea: titlurile de stat reprezentau 61,38% din total active, acțiunile 21,00% și alte active 17,62% (depozite bancare, obligațiuni municipale, obligațiuni corporative, obligațiuni ale organismelor străine neguvernamentale, titluri de participare, fonduri de mărfuri și metale prețioase, instrumente de acoperire a riscului și alte sume), așa cum se poate observa în graficul 4.1. Comparativ cu luna decembrie 2018, ponderea titlurilor de stat în portofoliile fondurilor de pensii administrate privat a înregistrat o scădere. În același timp, portofoliile fondurilor de pensii administrate privat au înregistrat o creștere a alocării în acțiuni, de 3,56 puncte procentuale, înregistrând cea mai mare alocare în acțiuni în perioada analizată.

Grafic 4.1 Fonduri de pensii administrate privat – alocare pe instrumente financiare la 30 septembrie 2019

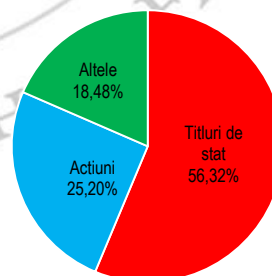
Instrumente financiare – structura pe valută

91,31% din activele fondurilor de pensii administrate privat la 30 septembrie 2019 erau denuminate în moneda națională (Grafic 4.3.), iar din plasamentele în monede străine (8,69%), ponderea cea mai mare au avut-o plasamentele în euro (7,74%), urmate de dolarul american (0,78%), coroana daneză (0,10%), zlotul polonez (0,05%) și francul elvețian (0,02%). Administratorii fondurilor de pensii administrate privat nu au utilizat instrumente de acoperire a riscului valutar.

4.2. Structura investițiilor fondurilor de pensii facultative

La 30 septembrie 2019, structura portofoliilor fondurilor de pensii facultative era următoarea: titlurile de stat reprezentau 56,32% din total active, acțiunile 25,20% și alte active 18,48% (depozite bancare, obligațiuni municipale, obligațiuni corporative, obligațiuni ale organismelor străine neguvernamentale, titluri de participare, fonduri de mărfuri și metale prețioase, private equity și alte sume), așa cum se poate observa în graficul 4.2. Comparativ cu luna decembrie 2018, ponderea titlurilor de stat în portofoliile fondurilor de pensii facultative a înregistrat o scădere. În același timp, portofoliile fondurilor de pensii facultative au înregistrat o creștere a alocării în acțiuni, de 5,06 puncte procentuale, înregistrând cea mai mare alocare în acțiuni în perioada analizată.

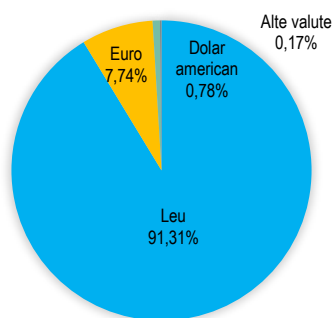
Grafic 4.2 Fonduri de pensii facultative – alocare pe instrumente financiare la 30 septembrie 2019

Instrumente financiare – structura pe valută

89,24% din activele fondurilor de pensii facultative la 30 septembrie 2019 erau denuminate în moneda națională (Grafic 4.4.), iar din plasamentele în monede străine (10,76%), ponderea cea mai mare au avut-o plasamentele în euro (10,25%), urmate de dolarul american (0,40%) și zlotul polonez (0,11%). Administratorii fondurilor de pensii facultative nu au utilizat instrumente de acoperire a riscului valutar.

Grafic 4.3 Fonduri de pensii administrate privat – structura pe valută la 30 septembrie 2019

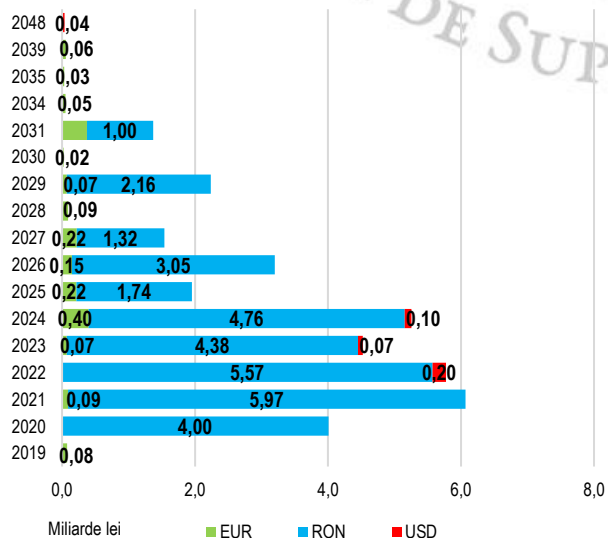
Titluri de stat

La 30 septembrie 2019, investițiile fondurilor de pensii administrate privat în titluri de stat înregistrau 36,28 miliarde lei, reprezentând 61,38% din total active. Ponderea titlurilor de stat a înregistrat un trend descrescător în perioada decembrie 2018 - aprilie 2019 (6,25 puncte procentuale), urmând apoi din aprilie 2019 până în septembrie 2019 o creștere de 3,86 puncte procentuale.

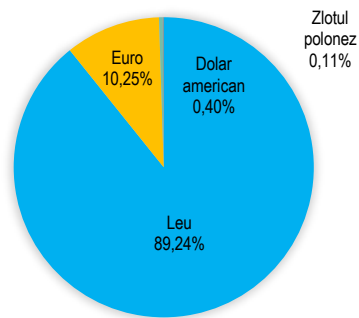
Din punct de vedere al valutelor în care sunt denumite titlurile de stat în care au investit fondurile de pensii administrate privat, în cazul emisiunilor în lei cele mai mari valori au înregistrat cele cu maturitate de 5 ani (25,02%), 10 ani (21,13%) și 8 ani (17,05%), iar în cazul emisiunilor în euro, cele mai mari valori au înregistrat cele cu maturitate pe 10 ani (0,50%).

Din punct de vedere al scadențelor, 56,35% din investițiile în titluri de stat emise de România ajung la maturitate în următorii 5 ani, iar 43,65% au scadențe peste 5 ani (Grafic 4.5.).

**Grafic 4.5 Fonduri de pensii administrate private
Titluri de stat emise de România – structură pe valute și scadențe la 30 septembrie 2019**

Grafic 4.4 Fonduri de pensii facultative – structura pe valută la 30 septembrie 2019

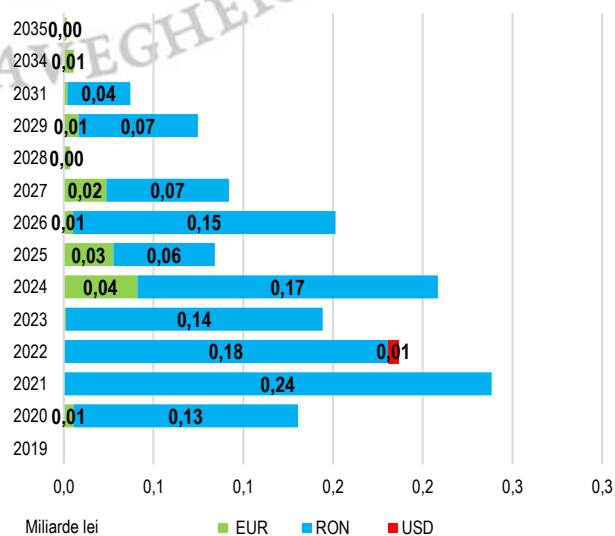
Titluri de stat

La 30 septembrie 2019, investițiile fondurilor de pensii facultative în titluri de stat înregistrau 1,36 miliarde lei, reprezentând 56,32% din total active. Ponderea titlurilor de stat a înregistrat un trend descrescător în perioada decembrie 2018 - iunie 2019, scăzând cu 4,39 puncte procentuale, urmând apoi din iunie 2019 până în septembrie 2019 o creștere de 0,56 puncte procentuale.

Din punct de vedere al valutelor în care sunt denumite titlurile de stat în care au investit fondurile de pensii facultative, în cazul emisiunilor în lei cele mai mari valori au înregistrat cele cu maturitate de 5 ani (24,70%), 10 ani (18,77%) și 8 ani (18,40%), iar în cazul emisiunilor în euro, cele mai mari valori au înregistrat cele cu maturitate pe 10 ani (1,41%).

Din punct de vedere al scadențelor, 51,54% din investițiile în titluri de stat emise de România ajung la maturitate în următorii 5 ani, iar 48,46% au scadențe peste 5 ani (Grafic 4.6.).

**Grafic 4.6 Fonduri de pensii facultative
Titluri de stat emise de România – structură pe valute și scadențe la 30 septembrie 2019**

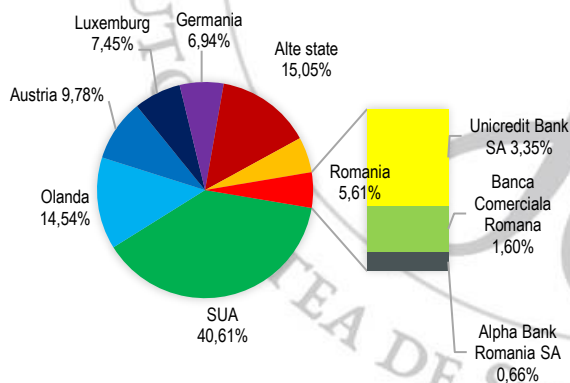
Obligațiuni

La 30 septembrie 2019, investițiile în obligațiuni corporative au înregistrat o valoare de 4,17 miliarde lei, cu pondere de 71,59% din investițiile în total obligațiuni, investițiile în alte obligațiuni emise de organisme străine neguvernamentale, 0,75 miliarde lei, cu o pondere de 12,88%, obligațiuni BERD și BEI, 0,60 miliarde lei, cu o pondere de 10,34% și obligațiuni municipale, 0,30 miliarde lei, cu o pondere de 5,20% în total obligațiuni.

De remarcat faptul că ponderea obligațiunilor corporative din total active a înregistrat un trend crescător începând cu luna decembrie 2018 până în luna mai 2019 (4,28 puncte procentuale), urmat de o ușoară corecție în perioada următoare, înregistrând o diferență de 3,65 puncte procentuale în septembrie 2019 comparativ cu decembrie 2018.

Investițiile au fost realizate în principal în emitenți străini (94,39%), din țări precum SUA (40,61%), Olanda (14,54%), Austria (9,78%), Luxemburg (7,45%), Germania (6,94%) și alte state (15,05%).

Grafic 4.7 Fonduri de pensii administrate privat – emitenți obligațiuni corporative la 30 septembrie 2019

De asemenea, fondurile de pensii administrate privat au investit în obligațiuni corporative din România, acestea reprezentând 5,61% din totalul investițiilor în obligațiuni corporative, pe primul loc situându-se UniCredit Bank SA cu 3,35% din total obligațiuni corporative, Banca Comercială Română cu 1,60% și Alpha Bank România SA cu 0,66%.

Depozite bancare

Expunerea fondurilor de pensii administrate privat pe depozite bancare și conturi curente a scăzut comparativ cu decembrie 2018, cu 3,61 puncte procentuale, astfel, la 30 septembrie 2019, depozitele bancare și conturile curente înregistrau 4,62% din total active, adică 2,73 miliarde lei.

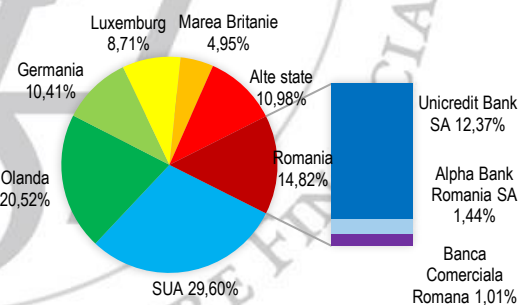
Obligațiuni

La 30 septembrie 2019, investițiile în obligațiuni corporative au înregistrat o valoare de 0,21 miliarde lei, cu pondere de 69,98% din investițiile în total obligațiuni, investițiile în obligațiuni municipale, 0,05 miliarde lei, cu o pondere de 16,64% în total obligațiuni, alte obligațiuni emise de organisme străine neguvernamentale, 0,03 miliarde lei, cu o pondere de 8,72% și obligațiuni BERD și BEI, 0,01 miliarde lei, cu o pondere de 4,67% în total obligațiuni.

De remarcat faptul că ponderea obligațiunilor corporative din total active a înregistrat un trend crescător începând cu luna decembrie 2018, până în luna mai 2019 (2,94 puncte procentuale), urmat de o ușoară corecție în perioada următoare, înregistrând o diferență de 2,25 puncte procentuale în septembrie 2019 comparativ cu decembrie 2018.

Investițiile au fost realizate în principal în emitenți străini (85,18%), din țări precum SUA (29,60%), Olanda (20,52%), Germania (10,41%), Luxemburg (8,71%), Marea Britanie (4,95%) și alte state (10,98%).

Grafic 4.8 Fonduri de pensii facultative – emitenți obligațiuni corporative la 30 septembrie 2019

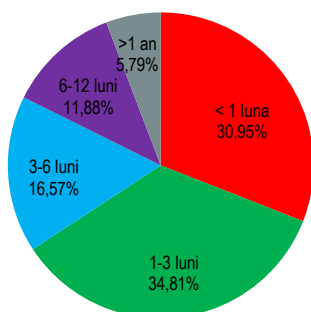
De asemenea, fondurile de pensii facultative au investit în obligațiuni corporative din România, acestea reprezentând 14,82% din totalul investițiilor în obligațiuni corporative, pe primul loc situându-se UniCredit Bank SA cu 12,37% din total obligațiuni corporative, Alpha Bank România SA cu 1,44% și Banca Comercială Română cu 1,01%.

Depozite bancare

Expunerea fondurilor de pensii facultative pe depozite bancare și conturi curente a scăzut comparativ cu decembrie 2018, cu 2,34 puncte procentuale, astfel, la 30 septembrie 2019, depozitele bancare și conturile curente înregistrau 2,86% din total active, adică 69,07 milioane lei.

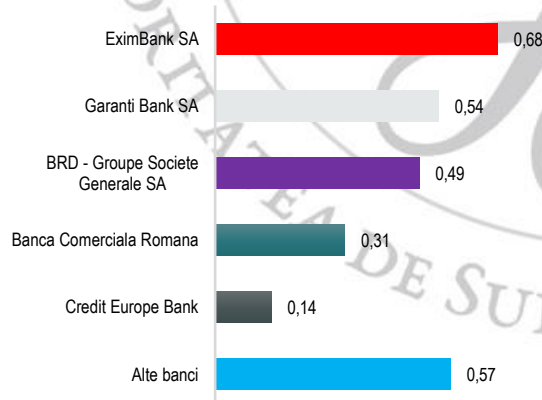
Grafic 4.9 Fonduri de pensii administrate privat – scadențele depozitelor bancare la 30 septembrie 2019

Din punct de vedere al scadențelor, 30,95% din total depozite bancare au scadența sub o lună, 34,81% au scadența cuprinsă între 1 și 3 luni, 16,57% au scadența între 3 și 6 luni, 11,88% au scadența între 6 luni și 12 luni, iar 5,79% din total sunt depozite constituite pe mai mult de 12 luni (Grafic 4.9.).

Pe primele trei locuri se situează Eximbank SA cu 0,68 miliarde lei, Garanti Bank SA cu 0,54 miliarde lei și BRD - Groupe Societe Generale SA cu 0,49 miliarde lei.

Grafic 4.11 Fonduri de pensii administrate privat – top 5 emitenți depozite bancare la 30 septembrie 2019 – mld. lei

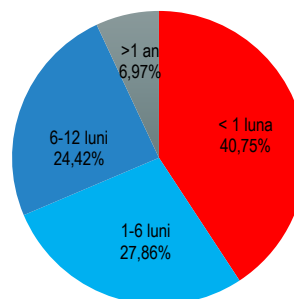
Acțiuni

La 30 septembrie 2019, fondurile de pensii administrate privat dețineau investiții în acțiuni în valoare de 12,42 miliarde lei, reprezentând 21,00% din total active, în creștere față de 17,45% în decembrie 2018.

91,31% din totalul plasamentelor în acțiuni ale fondurilor de pensii administrate privat au fost efectuate în acțiuni ale unor emitenți din România (11,34 miliarde lei), în timp ce 8,69% (1,08 miliarde lei) au fost plasamente în acțiuni ale unor emitenți din Germania, Franța, Olanda, Spania și alte state.

În cazul acțiunilor din România (Grafic 4.13.), pe primele locuri s-au situat Banca Transilvania SA cu 18,87% din total emitenți din România, OMV Petrom cu 16,16%, Fondul Proprietatea SA cu

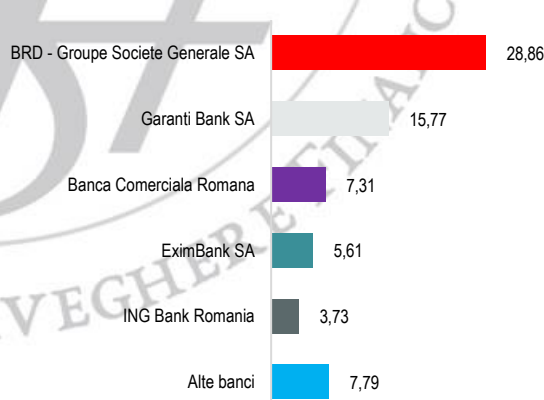
Grafic 4.10 Fonduri de pensii facultative – scadențele depozitelor bancare la 30 septembrie 2019

Din punct de vedere al scadențelor, 40,75% din total depozite bancare au scadența sub o lună, 27,86% au scadența cuprinsă între 1 și 6 luni, 24,42% au scadența între 6 și 12 luni, iar 6,97% din total sunt depozite constituite pe mai mult de 12 luni (Grafic 4.10.).

Pe primele trei locuri se situează BRD - Groupe Societe Generale SA cu 28,86 milioane lei, Garanti Bank SA cu 15,77 milioane lei și Banca Comercială Romană cu 7,31 milioane lei.

Grafic 4.12 Fonduri de pensii facultative – top 5 emitenți depozite bancare la 30 septembrie 2019 – mil. lei

Acțiuni

La 30 septembrie 2019, fondurile de pensii facultative dețineau investiții în acțiuni în valoare de 0,61 miliarde lei, reprezentând 25,20% din total active, în creștere față de 20,14% în decembrie 2018.

93,64% din totalul plasamentelor în acțiuni ale fondurilor de pensii facultative (0,57 miliarde lei) au fost efectuate în acțiuni ale unor emitenți din România, în timp ce 6,36% (0,04 miliarde lei) au fost plasamente în acțiuni ale unor emitenți din Germania, Spania, Austria, Luxemburg și alte state.

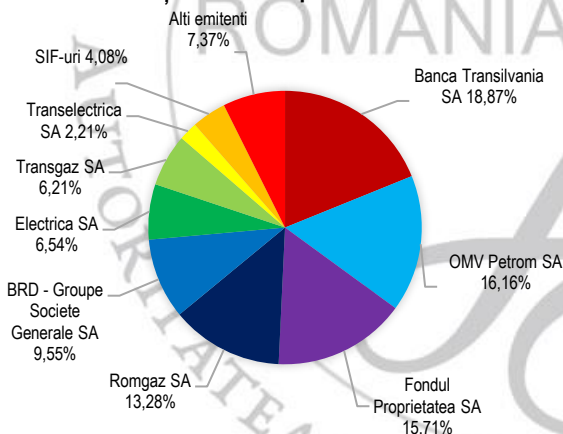
În cazul acțiunilor din România (Grafic 4.14.), pe primele locuri s-au situat Banca Transilvania SA cu 16,00% din total emitenți din România, Fondul Proprietatea SA cu 15,29%, OMV Petrom SA

15,71%, Romgaz SA cu 13,28% și BRD - Groupe Societe Generale SA cu 9,55%, în timp ce deținerile de acțiuni emise de către SIF-uri reprezentau 4,08% din total (SIF 2 Moldova și SIF 5 Oltenia cu cele mai mari ponderi).

Tabel 4.1 Fonduri de pensii administrate privat - Plasamente în acțiuni la 30 septembrie 2019

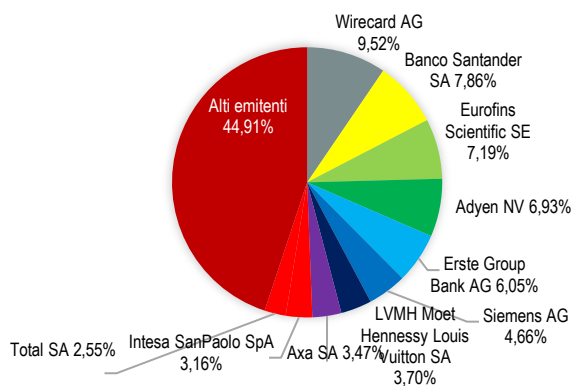
Țara	Mld.lei	% în total acțiuni
România	11,34	91,31%
Germania	0,38	3,06%
Franța	0,20	1,63%
Olanda	0,12	0,99%
Spania	0,10	0,82%
Alte state	0,27	2,20%
Total	12,42	100,00%

Grafic 4.13 Fonduri de pensii administrate privat Acțiuni – emitenți RO la 30 septembrie 2019

Printre emitenții străini de acțiuni se remarcă Wirecard AG cu 9,52%, Banco Santander SA cu 7,86%, Eurofins Scientific SE cu 7,19%, Adyen NV cu 6,93% și Erste Group Bank AG cu 6,05% din total emitenți străini (Grafic 4.15.).

Grafic 4.15 Fonduri de pensii administrate privat Acțiuni – emitenți străini la 30 septembrie 2019

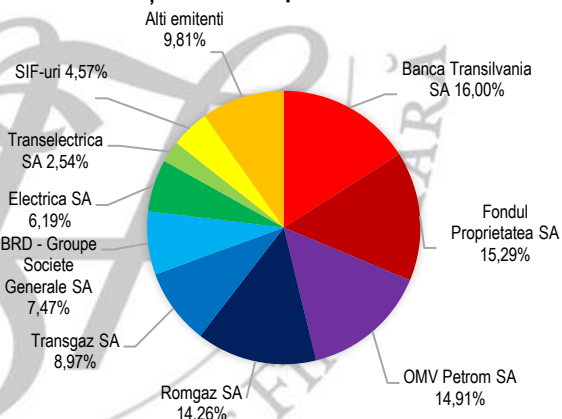

cu 14,91%, Romgaz SA cu 14,26% și Transgaz SA cu 8,97%, în timp ce deținerile de acțiuni emise de către SIF-uri reprezentau 4,57% din total (SIF 2 Moldova și SIF 5 Oltenia cu cele mai mari ponderi).

Tabel 4.2 Fonduri de pensii facultative - Plasamente în acțiuni la 30 septembrie 2019

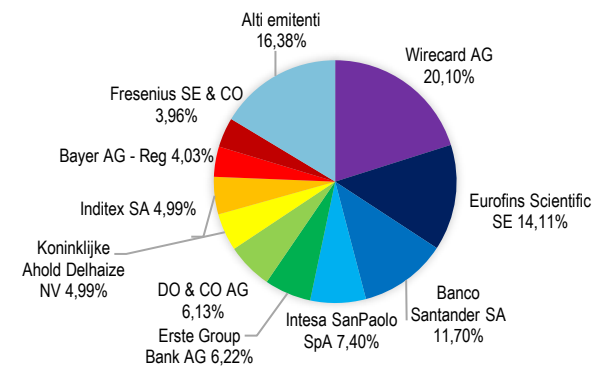
Țara	Mld.lei	% în total acțiuni
România	0,569	93,64%
Germania	0,012	1,98%
Spania	0,006	1,06%
Austria	0,006	1,01%
Luxemburg	0,005	0,90%
Alte state	0,009	1,41%
Total	0,608	100,00%

Grafic 4.14 Fonduri de pensii facultative Acțiuni – emitenți RO la 30 septembrie 2019

Printre emitenții străini de acțiuni se remarcă Wirecard AG cu 20,10%, Eurofins Scientific SE cu 14,11%, Banco Santander SA cu 11,70%, Intesa SanPaolo SpA AG cu 7,40% și Erste Group Bank AG cu 6,22% din total emitenți străini (Grafic 4.16.).

Grafic 4.16 Fonduri de pensii facultative Acțiuni – emitenți străini la 30 septembrie 2019

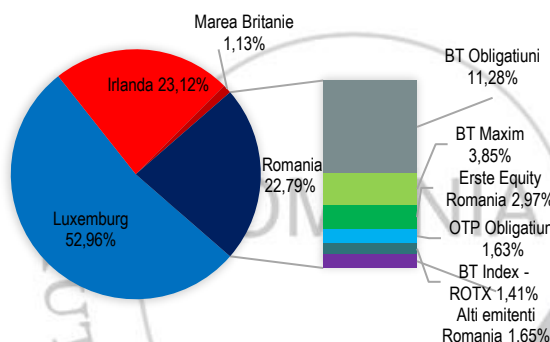

OPCVM

Deținerile fondurilor de pensii administrate privat în organisme de plasament colectiv (OPCVM-uri) reprezentau 3,10% din total active la 30 septembrie 2019, însumând 1,83 miliarde lei.

OPCVM-urile tranzacționabile reprezentau 48,82% din total organisme de plasament colectiv. În afara deținerilor de OPCVM-uri din România (22,79% din total organisme de plasament colectiv), fondurile de pensii administrate privat au investit în principal în emitenți din țări precum Luxemburg (52,96%), Irlanda (23,12%) sau Marea Britanie (1,13%).

Grafic 4.17 Fonduri de pensii administrate privat – emitenți OPCVM la 30 septembrie 2019

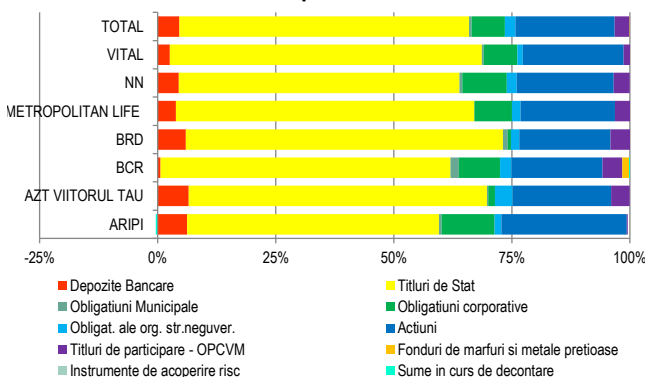

La 30 septembrie 2019, FPAP BCR deținea fonduri de mărfuri și metale prețioase (ETC-uri), respectiv dețineri indirecte în aur însumând 0,06 miliarde lei, reprezentând 0,09% din total active (Xtrackers Physical Gold ETC EUR).

Structura portofoliilor investiționale

La 30 septembrie 2019, trei dintre cele șapte fonduri de pensii administrate privat dețineau titluri de stat sub ponderea pe pilon (61,38%): FPAP BCR (61,35%), FPAP NN (59,46%) și FPAP Aripi (53,81%). În același timp următoarele două fonduri se situau peste media alocării în acțiuni în Pilonul II (21,00%): FPAP Aripi (26,80%) și FPAP Vital (21,30%).

Grafic 4.19 Pilon II Structura portofoliilor investiționale la 30 septembrie 2019

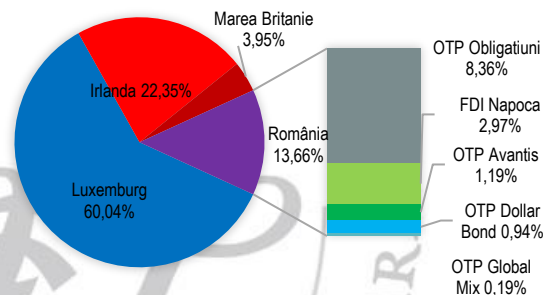

OPCVM

Deținerile fondurilor de pensii facultative în organisme de plasament colectiv (OPCVM-uri) reprezentau 2,68% din total active la 30 septembrie 2019, însumând 0,06 miliarde lei.

OPCVM-urile tranzacționabile reprezentau 63,08% din total organisme de plasament colectiv. În afara deținerilor de OPCVM-uri din România (10,61% din total organisme de plasament colectiv), fondurile de pensii administrate privat au investit în principal în emitenți din țări precum Luxemburg (63,08%), Irlanda (18,59%), Franța (4,47%) sau Marea Britanie (3,25%).

Grafic 4.18 Fonduri de pensii facultative – emitenți OPCVM la 30 septembrie 2019

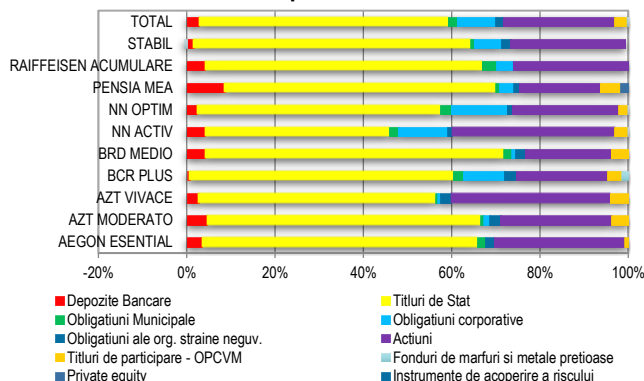

La 30 septembrie 2019, FPF BCR Plus deținea fonduri de mărfuri și metale prețioase (ETC-uri), respectiv dețineri indirecte în aur însumând 0,01 miliarde lei, reprezentând 0,26% din total active (Xtrackers Physical Gold ETC EUR).

Structura portofoliilor investiționale

La 30 septembrie 2019, trei dintre cele zece fonduri de pensii facultative dețineau titluri de stat sub ponderea pe pilon (56,32%): FPF NN Optim (55,10%), FPF AZT Vivace (53,54%) și FPF NN Activ (41,63%). În cazul acțiunilor, valori peste ponderea pe pilon (25,20%) înregistrau următoarele cinci fonduri: FPF NN Activ (36,74%), FPF AZT Vivace (35,95%), FPF Aegon Esențial (29,46%), FPF Stabil (26,33%) și FPF Raiffeisen Acumulare (26,13%).

Grafic 4.20 Pilon III Structura portofoliilor investiționale la 30 septembrie 2019

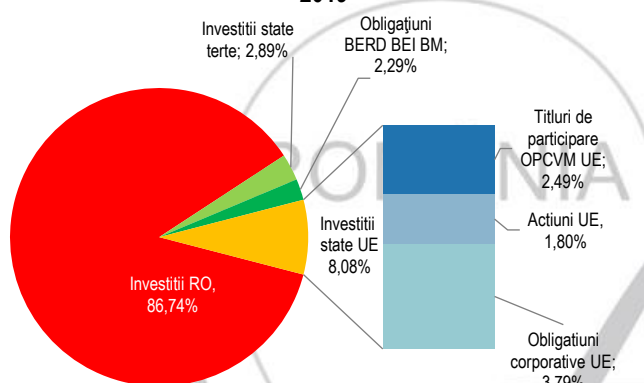

Tabel 4.3 Pilon II Structură investiții RO/UE

Investiții	dec.-18	sep.-19	sep.19/ dec.18
Investiții RO	89,64%	86,74%	↓
Investiții state UE	6,29%	8,08%	↑
Obligațiuni organisme străine neguvernamentale	3,41%	2,29%	↓
Investiții state terțe	0,66%	2,89%	↑

La 30 septembrie 2019, 86,74% din activele fondurilor de pensii administrate privat erau plasate în țară, în scădere față de decembrie 2018 (89,64%). 8,08% din active reprezentau plasamente în state membre UE, 2,29% în obligațiuni ale organismelor străine neguvernamentale și 2,89% în state terțe.

Grafic 4.21 Pilon II Structura investițiilor la 30 septembrie 2019

Tabel 4.5 Pilon II Evoluție structură investiții

Instrumente financiare	Evoluție sep.-19/ dec.-18		Evoluție alocare septembrie 2018 - septembrie 2019
	Valoare (mld.lei)	Pondere în Active Totale (%)	
Depozite Bancare	↓ 2.73	↓ 4.62%	
Titluri de Stat	↑ 36.28	↓ 61.38%	
Obligațiuni Municipale	↑ 0.30	↓ 0.51%	
Obligațiuni corporative	↑ 4.17	↑ 7.05%	
Obligațiuni organisme străine neguvernamentale	↓ 1.35	↓ 2.29%	
Acțiuni	↑ 12.42	↑ 21.00%	
Titluri de participare - OPCVM	↑ 1.83	↑ 3.10%	
Alte instrumente financiare*	↓ 0.03	↓ 0.05%	
Activ total	↑ 59.11		

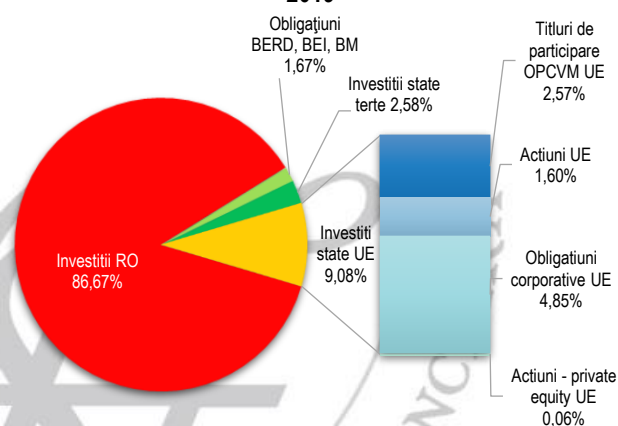
*Sunt incluse fondurile de mărfuri și metale prețioase și sumele în curs de decontare

Tabel 4.4 Pilon III Structură investiții RO/UE

Investiții	dec.-18	sep.-19	sep.19/ dec.18
Investiții RO	87,58%	86,67%	↓
Investiții state UE	8,56%	9,08%	↑
Obligațiuni organisme străine neguvernamentale	3,04%	1,67%	↓
Investiții state terțe	0,82%	2,58%	↑

La 30 septembrie 2019, 86,67% din activele fondurilor de pensii facultative erau plasate în țară, în scădere față de decembrie 2018 (87,58%). 9,08% din active erau plasate în state UE, 1,67% în obligațiuni ale organismelor străine neguvernamentale și 2,58% în state terțe.

Grafic 4.22 Pilon III Structura investițiilor la 30 septembrie 2019

Tabel 4.6 Pilon III Evoluție structură investiții

Instrumente financiare	Evoluție sep.-19/ dec.-18		Evoluție alocare septembrie 2018 - septembrie 2019
	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale (%)	
Depozite Bancare	↓ 69.07	↓ 2.86%	
Titluri de Stat	↑ 1,358.82	↓ 56.32%	
Obligațiuni Municipale	↑ 50.09	↑ 2.08%	
Obligațiuni corporative	↑ 210.64	↑ 8.73%	
Obligațiuni organisme străine neguvernamentale	↓ 40.28	↓ 1.67%	
Acțiuni	↑ 608.10	↑ 25.20%	
Titluri de participare - OPCVM	↑ 64.65	↓ 2.68%	
Alte instrumente financiare*	↑ 11.23	↑ 0.47%	
Activ total	↑ 2,412.88		

*Sunt incluse fondurile de mărfuri și metale prețioase, acțiuni private equity și sumele în curs de decontare.

5. Rate de rentabilitate - Fondurile de pensii administrate privat

Indicatorii de performanță înregistrați de fondurile de pensii administrate privat în luna septembrie 2019 au fost:

Rata medie ponderată de rentabilitate a tuturor fondurilor de pensii administrate privat: 5,3041%

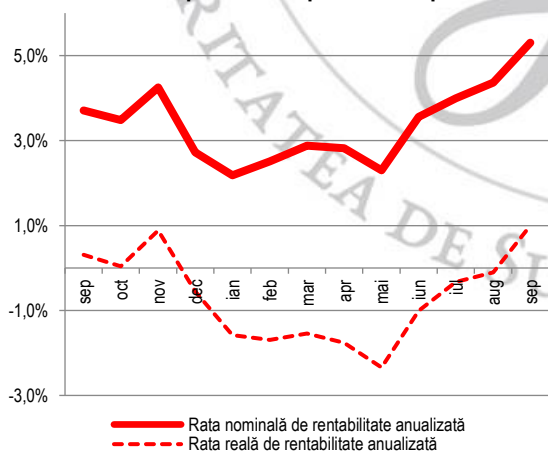
Rata de rentabilitate anualizată a fondurilor de pensii administrate privat cu grad de risc ridicat:

FPAP Aripi: 4,9136%

Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii administrate privat cu grad de risc mediu:

FPAP Vital	5,8229%
FPAP Metropolitan Life	5,8103%
FPAP AZT Viitorul Tău	5,2682%
FPAP BCR	5,1735%
FPAP NN	5,1604%
FPAP BRD	4,7323%

Grafic 5.1 Pilon II Rată medie de rentabilitate nominală și reală în perioada sep. 2018 – sep. 2019

5. Rate de rentabilitate - Fondurile de pensii facultative

Indicatorii de performanță înregistrați de fondurile de pensii facultative în luna septembrie 2019 au fost:

Rata medie ponderată de rentabilitate a tuturor fondurilor de pensii facultative cu grad de risc ridicat: 4,9003%

Rata de rentabilitate anualizată a fondurilor de pensii facultative cu grad de risc ridicat:

FPF AZT Vivace: 5,2314%

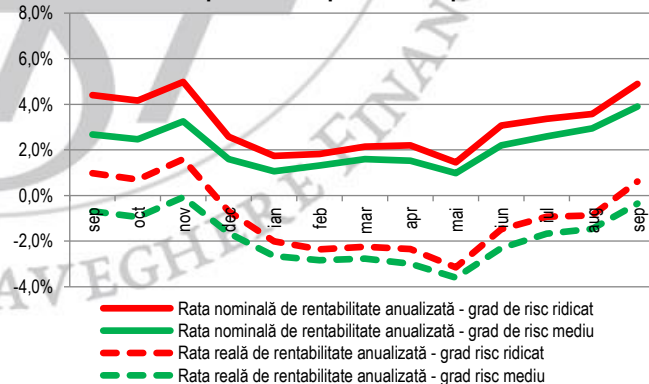
FPF NN Activ: 4,7683%

Rata medie ponderată de rentabilitate a tuturor fondurilor de pensii facultative cu risc mediu: 3,9027%

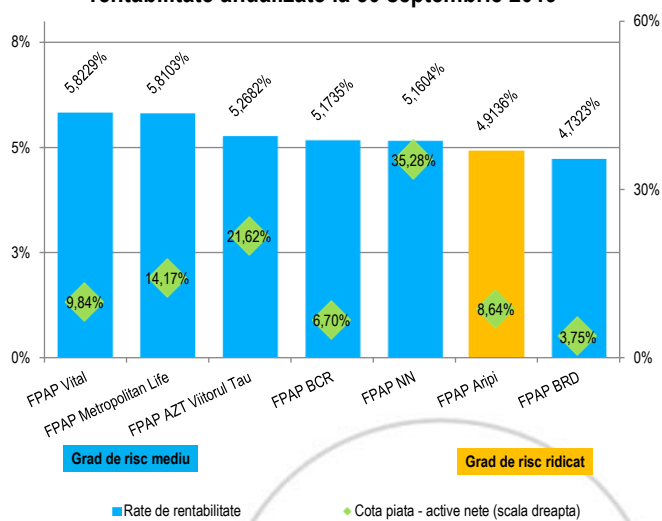
Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii facultative cu grad de risc mediu:

FPF AZT Moderato	4,8567%
FPF Aegon Esențial	4,8076%
FPF Raiffeisen Acumulare	4,7647%
FPF NN Optim	3,8521%
FPF Stabil	3,8030%
FPF BRD Medio	3,6216%
FPF BCR Plus	3,4068%
FPF Pensia Mea	3,2074%

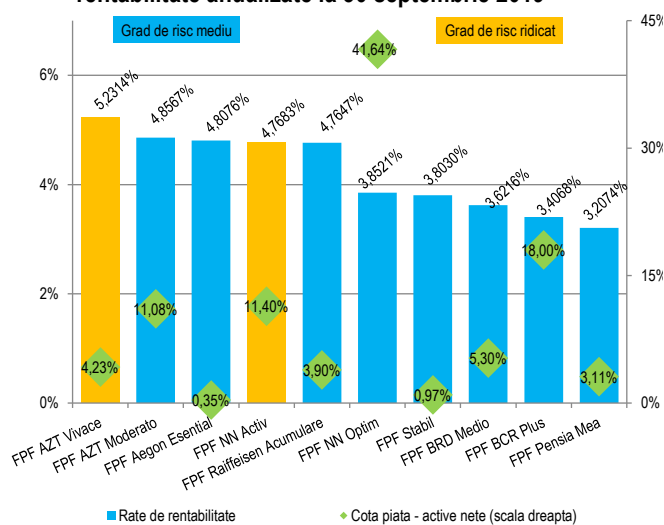
Grafic 5.2 Pilon III Rate medii de rentabilitate nominale și reale în perioada sep. 2018 – sep. 2019

Grafic 5.3 Pilon II Cota de piață – active nete și rate de rentabilitate anualizate la 30 septembrie 2019

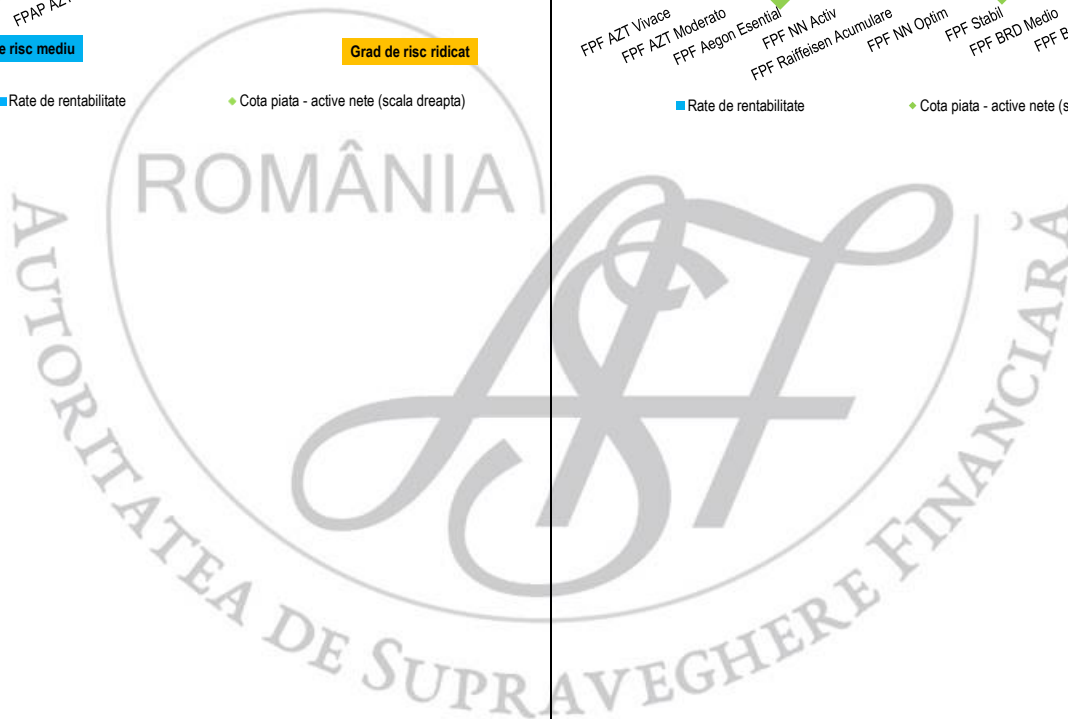

Grafic 5.4 Pilon III Cota de piață – active nete și rate de rentabilitate anualizate la 30 septembrie 2019

Pilon II

Pilon III

Lista graficelor

Grafic 1. Evoluția lunară a activelor totale din sistemul pensiilor private sept. 2018 – sept. 2019	2
Grafic 1.1 Pilon II Cota de piață în funcție de participanți și active nete la 30 septembrie 2019	5
Grafic 1.2 Pilon III Cota de piață în funcție de participanți și active nete la 30 septembrie 2019	5
Grafic 1.3 Pilon II Evoluție structură pe grupe de vârstă sept. 2018 – sept. 2019	6
Grafic 1.4 Pilon III Evoluție structură pe grupe de vârstă sept. 2018 – sept. 2019	6
Grafic 1.5 Pilon II Distribuția participanților pe gen în septembrie 2019	6
Grafic 1.6 Pilon III Distribuția participanților pe gen în septembrie 2019	6
Grafic 1.7 Pilon II Participanți - piramida participanților pe gen și grupe de vârstă (%) la 30 septembrie 2019	7
Grafic 1.8 Pilon III Participanți - piramida participanților pe gen și grupe de vârstă (%) la 30 septembrie 2019	7
Grafic 1.9 Pilon II Structura participanților pe grupe de vârstă la 30 septembrie 2019	7
Grafic 1.10 Pilon III Structura participanților pe grupe de vârstă la 30 septembrie 2019	7
Grafic 1.11 Pilon II Număr participanți nou intrați și gradul de repartizare aleatorie sept. 2018 – sept. 2019	8
Grafic 1.12 Pilon III Număr participanți nou intrați în sistem sept. 2018 – sept. 2019	8
Grafic 1.13 Pilon II Valoare activ net transferat ian. 2019 – sept. 2019 (mil.lei)	8
Grafic 1.14 Pilon III Valoare activ net transferat ian. 2019 – sept. 2019 (mii lei)	8
Grafic 1.15 Pilon II Participanți transferați ian. 2019 – sept. 2019 (pers.)	9
Grafic 1.16 Pilon III Participanți transferați ian. 2019 – sept. 2019 (pers.)	9
Grafic 2.1 Pilon II Contribuții brute virate și contribuția medie ian. 2019 – sept. 2019	9
Grafic 2.2 Pilon III Contribuții brute virate și contribuția medie ian. 2019 – sept. 2019	9
Grafic 2.3 Pilon II Gradul de cuprindere al participanților cu contribuții în efectivul de salariați sept. 2018 – sept. 2019	10
Grafic 2.4 Pilon III Gradul de cuprindere al participanților cu contribuții în efectivul de salariați sept. 2018 – sept. 2019	10
Grafic 2.5 Pilon II Evoluție grad de colectare sept. 2018 – sept. 2019	10
Grafic 2.6 Pilon III Evoluție grad de colectare sept. 2018 – sept. 2019	10
Grafic 2.7 Pilon II Contribuții medii (lei) și ponderi participanți cu contribuții virate la 30 septembrie 2019	12
Grafic 2.8 Pilon III Contribuții medii (lei) și ponderi participanți cu contribuții virate la 30 septembrie 2019	12
Grafic 2.9 Pilon II Participanți și sume virate în luna curentă – distribuție pe regiuni de dezvoltare la 30 septembrie 2019	13
Grafic 2.10 Pilon II Valoare medie cont în funcție de numărul lunilor de contribuții și media pe sistem	13
Grafic 2.11 Pilon II Valoare medie cont în funcție de gen și grupe de vârstă la 30 septembrie 2019	14
Grafic 2.12 Pilon III Valoare medie cont în funcție de gen și grupe de vârstă la 30 septembrie 2019	14
Grafic 2.13 Pilon II Valoare medie cont și participanți în funcție de grupele de vârstă la 30 septembrie 2019	14
Grafic 2.14 Pilon III Valoare medie cont și participanți în funcție de grupele de vârstă la 30 septembrie 2019	14
Grafic 2.15 Pilon III Participarea la plata contribuțiilor – total la 30 septembrie 2019 (% participanți)	15
Grafic 2.16 Pilon III Participarea la plata contribuțiilor pe fonduri la 30 septembrie 2019 (% participanți)	16
Grafic 3.1 Pilon II Structură plăți de activ personal net ian. 2019 – sept. 2019	16
Grafic 3.2 Pilon III Structură plăți de activ personal net ian. 2019 – sept. 2019	16
Grafic 3.3 Pilon II Evoluție valoare activ personal net plătit ian. 2019 – sept. 2019 (lei)	17
Grafic 3.4 Pilon III Evoluție valoare activ personal net plătit ian. 2019 – sept. 2019 (lei)	17
Grafic 3.5 Pilon II – Ponderea valorii activelor plătite ca urmare a deschiderii dreptului de pensie ian. 2019 – sept. 2019	17
Grafic 3.6 Pilon III – Ponderea valorii activelor plătite ca urmare a deschiderii dreptului de pensie ian. 2019 – sept. 2019	17
Grafic 4.1 Fonduri de pensii administrate privat – alocare pe instrumente financiare la 30 septembrie 2019	18
Grafic 4.2 Fonduri de pensii facultative – alocare pe instrumente financiare la 30 septembrie 2019	18
Grafic 4.3 Fonduri de pensii administrate privat – structura pe valută la 30 septembrie 2019	19
Grafic 4.4 Fonduri de pensii facultative – structura pe valută la 30 septembrie 2019	19
Grafic 4.5 Fonduri de pensii administrate private Titluri de stat emise de România – structură pe valute și scadențe la 30 septembrie 2019	19
Grafic 4.6 Fonduri de pensii facultative Titluri de stat emise de România – structură pe valute și scadențe la 30 septembrie 2019	19
Grafic 4.7 Fonduri de pensii administrate privat – emitenți obligațiuni corporative la 30 septembrie 2019	20
Grafic 4.8 Fonduri de pensii facultative – emitenți obligațiuni corporative la 30 septembrie 2019	20
Grafic 4.9 Fonduri de pensii administrate privat – scadențele depozitelor bancare la 30 septembrie 2019	21
Grafic 4.10 Fonduri de pensii facultative – scadențele depozitelor bancare la 30 septembrie 2019	21
Grafic 4.11 Fonduri de pensii administrate privat – top 5 emitenți depozite bancare la 30 septembrie 2019	21

Grafic 4.12 Fonduri de pensii facultative – top 5 emitenți depozite bancare la 30 septembrie 2019	21
Grafic 4.13 Fonduri de pensii administrate privat Acțiuni – emitenți RO la 30 septembrie 2019	22
Grafic 4.14 Fonduri de pensii facultative Acțiuni – emitenți RO la 30 septembrie 2019	22
Grafic 4.15 Fonduri de pensii administrate privat Acțiuni – emitenți străini la 30 septembrie 2019	22
Grafic 4.16 Fonduri de pensii facultative Acțiuni – emitenți străini la 30 septembrie 2019	22
Grafic 4.17 Fonduri de pensii administrate privat – emitenți OPCVM la 30 septembrie 2019	23
Grafic 4.18 Fonduri de pensii facultative – emitenți OPCVM la 30 septembrie 2019	23
Grafic 4.19 Pilon II Structura portofoliilor investiționale la 30 septembrie 2019	23
Grafic 4.20 Pilon III Structura portofoliilor investiționale la 30 septembrie 2019	23
Grafic 4.21 Pilon II Structura investițiilor la 30 septembrie 2019	24
Grafic 4.22 Pilon III Structura investițiilor la 30 septembrie 2019	24
Grafic 5.1 Pilon II Rată medie de rentabilitate nominală și reală în perioada sept. 2018 – sept. 2019	25
Grafic 5.2 Pilon III Rate medii de rentabilitate nominale și reale în perioada sept. 2018 – sept. 2019	25
Grafic 5.3 Pilon II Cota de piață – active nete și rate de rentabilitate anualizate la 30 septembrie 2019	26
Grafic 5.4 Pilon III Cota de piață – active nete și rate de rentabilitate anualizate la 30 septembrie 2019	26

Lista tabelelor

Tabel 1.1 Pilon II Număr de participanți (mil. pers.)	5
Tabel 1.2 Pilon III Număr de participanți (pers.)	5
Tabel 2.1 Pilon II Grad de colectare	11
Tabel 2.2 Pilon III Grad de colectare	11
Tabel 2.3 Pilon II Contribuție medie	11
Tabel 2.4 Pilon III Contribuție medie	11
Tabel 4.1 Fonduri de pensii administrate privat - Plasamente în acțiuni la 30 septembrie 2019	22
Tabel 4.2 Fonduri de pensii facultative - Plasamente în acțiuni la 30 septembrie 2019	22
Tabel 4.3 Pilon II Structură investiții RO/UE	24
Tabel 4.4 Pilon III Structură investiții RO/UE	24
Tabel 4.5 Pilon II Evoluție structură investiții	24
Tabel 4.6 Pilon III Evoluție structură investiții	24

Definiții

Act individual de aderare - este un înscris prin care o persoană își manifestă actul de voință de a fi parte la contractul de societate civilă și la prospectul unei scheme de pensii private.

Activ net - activul net total al fondului de pensii administrat privat la o anumită dată este valoarea care se obține prin deducerea valorii obligațiilor fondului din valoarea activelor.

Activ personal - suma acumulată în contul unui participant, egală cu numărul de unități de fond deținute de acesta, înmulțite cu valoarea la zi a unei unități de fond.

Active totale - instrumentele financiare, inclusiv instrumentele financiare derivate, precum și numerarul, rezultate ca urmare a investiției activelor personale ale participanților.

Aderarea - manifestarea de voință a unei persoane făcută cu intenția de a deveni participant la un fond de pensii facultative.

Administrator de fond de pensii - societate autorizată de ASF (fosta CSSPP) pentru a administra fondurile de pensii ale participanților.

Agent de marketing - persoana fizică sau juridică, mandată de un anumit administrator pentru a obține acordul de aderare al participanților.

Beneficiar - calitate dobândită ca urmare a participării în sistemul de pensii private sau prin moștenirea activelor unui participant, în conformitate cu prevederile Codului civil.

Contribuția medie/participant - reprezintă valoarea rezultă din împărțirea contribuțiilor brute din luna respectivă, la numărul de participanți cu contribuții în lună.

Contribuțiile brute - reprezintă sumele plătite de participanți și/sau în numele acestora la fondul de pensii.

Contribuțiile nete - reprezintă sumele de bani convertite în unități de fond după ce au fost reținute comisioanele de administrare din contribuțiile brute.

Grad de colectare - ponderea participanților cu contribuții virate în luna de referință în totalul participanților la fond la finalul lunii de referință.

Valoarea contului - reprezintă produsul dintre soldul unităților de fond și VUAN-ul utilizat la o anumită dată.

Valoare medie cont - reprezintă valoarea contului împărțită la numărul participanților care au acumulat cel puțin 1 leu în conturi.

Auditor - statutar extern sau auditorul este societatea de audit membră a Camerei Auditorilor Financieri din România, avizată de Autoritate sau una din societățile de audit care au fost autorizate, avizate sau supuse unei proceduri similare în vederea funcționării ca auditor pe piața pensiilor dintr-un stat membru al Uniunii Europene sau aparținând Spațiului Economic European.

Depozitar - reprezintă instituția de credit din România, autorizată de Banca Națională a României, în conformitate cu legislația bancară, sau sucursala din România a unei instituții de credit, autorizată într-un stat membru al Uniunii Europene sau aparținând Spațiului Economic European, avizată de Autoritate, pentru activitatea de depozitare, potrivit legii, căreia îi sunt încredințate spre păstrare, în condiții de siguranță, toate activele unui fond de pensii.

Fondul de pensii administrat privat (FPAP) - reprezintă fondul constituit prin contract de societate civilă, încheiat între participanți, în conformitate cu prevederile Codului civil referitoare la societatea civilă particulară.

Sistemul este cunoscut și sub denumirea de sistemul de pensii private obligatorii, bazat pe conturi individuale de tip contribuții definite cu caracter obligatoriu pentru persoanele până la 35 de ani și opțional pentru cei cu vârsta cuprinsă între 35 și 45 de ani. Contribuția la fondul de pensii administrat privat este parte din contribuția individuală de asigurări sociale datorată la sistemul public de pensii. Începând cu data de 1 ianuarie 2018 cota de contribuție la fondul de pensii este de 3,75%.

Fondul de pensii facultative (FPF) - reprezintă fondul constituit prin contract de societate civilă, încheiat între participanți, în conformitate cu prevederile Codului civil referitoare la societatea civilă particulară. Aderarea la un fond de pensii facultative este o opțiune individuală. Contribuția la un fond de pensii facultative poate fi de până la 15% din venitul salarial brut lunar sau din venitul asimilat acestuia al persoanei care aderă la un fond de pensii facultative. Contribuția poate fi plătită de angajat și angajator.

Grad de risc - reprezintă un indicator procentual, corespunzător nivelului de riscuri investiționale asumate prin prospectul fondurilor de pensii. În funcție de gradul de risc total, un fond de pensii private poate fi încadrat într-una dintre următoarele categorii:

- a) fond de pensii private cu grad de risc scăzut: grad de risc sub 10% inclusiv;
- b) fond de pensii private cu grad de risc mediu: grad de risc între 10% exclusiv și 25% inclusiv;
- c) fond de pensii private cu grad de risc ridicat: grad de risc între 25% exclusiv și 50% inclusiv.

Participant - persoana care contribuie sau/și în numele căreia s-au plătit contribuții la un fond de pensii și care are un drept viitor la o pensie privată.

Pilon - sistem stabilit de Banca Mondială, prin care se delimitează sistemul de pensii, în funcție de specificul fiecărei țări.

Pilon I - sistemul public de pensii, bazat pe solidaritatea între generații, de tip "pay as you go" (angajații plătesc acum pentru pensionarii de acum), unde nu există conturi individuale, iar contribuțiile de asigurări sociale sunt plătite imediat pensionarilor actuali.

Pilon II - sistemul fondurilor de pensii administrate privat cunoscut și sub denumirea de sistemul de pensii private obligatorii, bazat pe conturi individuale de tip contribuții definite cu caracter obligatoriu pentru persoanele până la 35 de ani și opțional pentru cei cu vârsta cuprinsă între 35 și 45 de ani.

Pilon III - sistemul fondurilor de pensii facultative, bazat pe conturi individuale de tip contribuții definite, cu participare voluntară. Contribuția la un fond de pensii facultative poate fi de până la 15% din venitul salarial brut lunar sau din venitul asimilat acestuia al persoanei care aderă la un fond de pensii facultative, aceasta putând fi plătită atât de angajat cât și de angajator.

Rata de rentabilitate a unui fond de pensii privat - se calculează pe o perioadă de 24 de luni și reprezintă diferența dintre valoarea unității de fond din ultima zi lucrătoare a perioadei și valoarea unității de fond din ultima zi lucrătoare ce precedă perioada respectivă, totul raportat la valoarea unității de fond din ultima zi lucrătoare ce precedă perioada respectivă.

Rată medie ponderată de rentabilitate a tuturor fondurilor - suma produselor dintre rata de rentabilitate a fiecărui fond pe o perioadă și ponderea medie a fondului în totalul fondurilor de pensii pe aceeași perioadă

Valoarea unitară a activului net (VUAN) - raportul dintre valoarea activului net al fondului de pensii la o anumită dată și numărul total de unități ale fondului la aceeași dată.

Abrevieri

BEI - Banca Europeană de Investiții
BERD - Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BM - Banca Mondială
EUR - Euro
FPAP - Fondul de pensii administrat privat
FPF - Fondul de pensii facultative
Mil. - Milioane
Mld. - Miliarde
PIB - Produsul Intern Brut
PII - Pilon II
PIII - Pilon III
RO - România
SA - Societate pe acțiuni
UE - Uniunea Europeană
VUAN - Valoarea unitară a activului net